

စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ
mgyoe.com

ရေချမ်းမင်းစင်

မင်းသုဝဏ္ဏ

ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ခြင်း

mgyoe.com

စေတနာသန်သူက တည်ထားသော
ရေချမ်းစင်မှာ ခိုဝင်ပါ။
နားနေပါ။ သောက်သုံးပါ။
အမောကို ပြေစေမည်။
အပူကို အေးစေမည်။
ဆာနေလျှင် ဝစေမည်ဟု
ယုံကြည်ကြပါသည်။
ထို့ကြောင့် ဤစာစုကို
ရေချမ်းစင်ဟု အမည်ပေးပါသည်။

ရေချမ်းစင်

မင်းသုဝဏ်

ISBN 9789997130419

9 789997 130419

2,500.00KS

ရေချမ်းစင် မင်းသုဝဏ်

အပြင်အဆင် - အမ်အက်စ်အို၊ စာမျက်နှာ ၁၉၂ မျက်နှာ၊ ၁၃ စင်တီ x ၂၀.၅ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း

၂၀၁၅ နိုဝင်ဘာလ၊ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ခြင်း၊ နံ့သာစာအုပ်တိုက်၏ပထမအကြိမ်မူ၊ အုပ်ရေ ၅၀၀

ရောင်းစျေး | ၂၅၀၀ ကျပ်

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

ရေချမ်းစင်
မင်းသုဝဏ်

မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် ၂၀၁၅

mgyc.com

mgyc.com

မ ဝ တိ က ဝ

- ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေသူ၏ အမှာ	က
- မင်းသုဝဏ် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၁
၁။ ယီးလေးလေး	၁၉
၂။ ဗြောသံ	၂၆
၃။ မိုးတွေစွေလို့	၃၆
၄။ ဝါတွင်းချိန်	၄၂
၅။ ကဗျာတစ်ပုဒ်အတွက် ပုံကြမ်းများ	၅၁
၆။ စု-တု-ပြု	၅၇
၇။ ငပလီ၏ကဗျာ	၆၂
၈။ ဥပမာ အလင်္ကာ	၇၁
၉။ ရူပက အလင်္ကာ	၇၈
၁၀။ ကာရန်	၈၃

၁၁။ လူရည်ချွန်နှင့် ကြယ်တာရာ	၈၇
၁၂။ ငှက်လောက	၉၈
၁၃။ သဲသာသောင်မြေ	၁၀၇
၁၄။ ဆေးရုံ	၁၁၆
၁၅။ တောင်တော်ရွှေပုပ္ဖား	၁၂၅
၁၆။ ကျွန်တော်၏ အောက်ငုံတောလား	၁၃၇
၁၇။ လေးလုံးစပ်	၁၄၃
၁၈။ သည်ခါဝသန် ပျင်းဖြေရန်	၁၅၀
၁၉။ လင်္ကာတို	၁၇၂
၂၀။ ခိုင်ညွတ်ခက်ဖြာ	၁၇၈
၂၁။ ထမင်းဆီဆမ်း	၁၈၄

ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေသူ၏ အမှာ

(၁)

ရေချမ်းစင်ကို တွေ့ဖူးပါလိမ့်မည်။ လမ်းဘေးသစ်ပင် အုပ်အုပ် အောက်မှာ။

ရေလိုအေးစေဟူသော ဆုတောင်းကို လူတိုင်း အလိုရှိကြသည်။ ရေအကျိုးဆယ်ပါးသည် မတောင်းဘဲနှင့်ပြည့်သည်။ သားတို့ရုပ်ရည် သီတာမည်သား ရေကြည်ချမ်းမြတ်ပေါက်ကျက မိဘတို့ဝမ်း ငြိမ်းစတမ်း တည့်ဟု ဆိုထုံးရှိသည်။ ဒါနနှင့် သီလမပါလျှင် သေခါမှထိ၊ ဖိနပ်နှင့် ရေဘူးမပါလျှင် နွေခါမှ သိ ဟူသော စကားအစဉ်သည်ရှိ၏။

မြန်မာတို့သည် စေတနာသန်သည်။ မောလာသူကို အမောပြေစေချင် သည်။ ပူသူကို အေးအောင် ကူညီကြသည်။ ဆာသူကို ဝအောင် ကျွေး ကြသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း လမ်းတိုင်း လမ်းတိုင်း၌ ရေချမ်းစင်ရှိသည်။ အားလုံး သောက်နိုင်သည်။

(၂)

မင်းသုဝဏ်သည် စာစေတနာသန်သူဖြစ်သည်။ စာကို တစာစာ တောင်းတနေသူများအတွက် ဟိုမှာ သည်မှာ အနံ့ရေးခဲ့သည်။ ဟိုတစ်စု သည် တစ်စု စုခဲ့သည်။ ပန်းနှင့် ပင်စည်၊ မြန်မာစာ မြန်မာမှု

စသည်တို့သည် မင်းသုဝဏ်၏ စာစုအချို့ဖြစ်သည်။ ဖတ်စရာ စုံလှသည်။ များလှသည်။ စာအကြောင်းလည်းပါသည်။ ကဗျာအကြောင်းလည်း ပါသည်။ အံ့နုပညာလည်းပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှု ခရီးသွား၊ နက္ခတ္တဗေဒ စသည်ဖြင့် ဟင်းအမယ်စုံရသာစုံ စားတော်အုပ်ပမာ။

ယခု စာစုမှာ ထိုထို ဤဤထုတ်ဝေခဲ့ပြီး စာအုပ် အမျိုးမျိုးမှ စာကြောင်း ကဗျာကြောင်း သက်သက်ကို ရွေးချယ်ထုတ်နုတ် စုစည်း ထားသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ အသစ်မဟုတ်စေကာမူ အမြဲလတ်ဆတ်သော၊ အစဉ် စိုပြည်သော၊ ထာဝရ အေးမြသော နေ့တိုင်းသုံးဖူးမည် အကြိမ်ကြိမ်သောက် ဖူးမည် ဖြစ်စေကာမူ ရင်ထဲမှာ မောလာတိုင်း၊ အပူချိန် ဟပ်လာတိုင်း၊ မိုက်ထဲ က ဆာလာတိုင်း တောင့်တရသည့် ရေကြည်ရေအေးပမာ စာစုဖြစ်ပါသည်။

(၃)

စေတနာသန်သူက တည်ထားသော ရေချမ်းစင်မှာ ခိုဝင်ပါ။ နားနေပါ။ သောက်သုံးပါ။

အမောကို ပြေစေမည်၊ အပူကို အေးစေမည်၊ ဆာနေလျှင် ဝစေမည်ဟု ယုံကြည်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာစုကို ရေချမ်းစင် ဟု အမည်ပေး ပါသည်။

ရေလိုကြည်ကြပါစေ၊ အေးကြပါစေ။

ထုတ်ဝေသူ

မင်းသုဝဏ်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ

ဆန်းစခါနွေ၊ သာတပေါင်းမို့ ညှာညောင်းကြွေ၊
 ပြေပြေရောရ၊ မြအသွေး ရွှေရေးလုလို့၊ ရတုအညီ၊
 မြေသို့သက်တဲ့ ရော်ရွက်ရီကို၊ ပလိပလာ၊ တိတာတာ၊
 သည်ခါခလေ့၊ နွေအကူး လေရူးဝှေ့တော့၊ ကွေ့ကွေ့ဝန်းဝိုက်၊
 ရွှေကြောင်ဘား မြီးဖျားလိုက်သို့၊ မြိုင်တိုက်စုံယံ၊
 ရွက်ဟောင်းပျံသော်၊ ရွှေခြံဂါမ၊ ကျွန်ဌာနကို၊ မှန်းဆလို့တွေး၊
 မိဘနှစ်ပါး၊ ဆွေအများကို၊ လွမ်းအားနှင့် ဆွေးမိပေါ့။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဆရာမင်းသုဝဏ်ရေးသည့် ‘ခါနွေဆန်းတော့ လွမ်းမိတယ်’ ကဗျာကပင်လျှင် ဆရာ၏ ဇာတိချက်ကြွေမွေးရပ်မြေကို ညွှန်းလျက်ရှိ၏။

ဆရာ မင်းသုဝဏ်သည် ကွမ်းခြံကုန်းဟူသော တောမမည် မြို့မကျ မြန်မာ့ရိုးရာ မပျက်သည့် ဌာနတွင် မွေးဖွားခဲ့သူ ဖြစ်သောကြောင့်ပင်လျှင် မြန်မာမှု၊ မြန်မာ့စရိုက်၊ မြန်မာ့အလေ့အလာတို့နှင့် ရောဝင်ပွန်းတီး ရင်းနှီး ဆက်ဆံခဲ့ရပေသည်။

တကျော်ကျော်လျှင်၊ နွားကိုနှင့်၍ မြေပြင်ကျယ်ဝင်း၊ ကောက်တ

လင်းမှ၊ ယာချင်း၊ လယ်ဘွဲ၊ သီဆိုနွဲ့သော်၊ နှင်းတွဲမြူဝဲ၊ သက်
ငယ်တဲဉ်၊ ချစ်ခဲအိမ်သူ၊ သင့်သည်းအူကား၊ ကြည်ဖြူလန်းရွှင်၊
ထောင်နားဆင်သည်၊ လယ်ရှင် တောင်သူပါတကား။

၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် ဆရာမင်းသုဝဏ်ရေးခဲ့သည့် အထက်ပါ ကဗျာသည်
လည်း ဆရာငယ်စဉ်က လေ့လာကျက်စား နေထိုင်ပျော်ပိုက်ခဲ့ဖူးသည့်
တောစရိုက်၊ တောသဘာဝ၊ တော၏ အရသာများကို ဖော်ပြညွှန်ကြား
လျက် ရှိပေသည်။

ဆရာမင်းသုဝဏ် ငယ်စဉ်က ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၊ (ဂျားကျောင်းခေါ်)
ရွှေကျင်ကျောင်းတွင် ဖွင့်လှစ်ထားသည့် မြန်မာစာသင်ကျောင်းတွင် ပညာ
စတင် သင်ကြားခဲ့ရမှုကြောင့်လည်း မြန်မာတို့၏ စာပေ၊ မြန်မာတို့၏
ဘာသာစာရိတ္တ၊ မြန်မာတို့၏ ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု စသည်များကို
အခြေခံမျိုးစေ့ ရရှိခဲ့ပေရာ နောင်သောအခါ ဆရာရေးသားပြုစုသည့် ကဗျာ၊
ဆောင်းပါး၊ စာပေများမှာ အထက် အဆိုပါ အခြေခံမျိုးစေ့တို့မှ ပေါက်
ပွားရင့်သန် သီးပွင့်လာကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

လူတိုင်းလိုလို(အထူးသဖြင့် ကလေးတိုင်းလိုလို) ရဖူး၊ ကြားဖူးမည်
ဖြစ်သော

ဆွမ်းအုပ်နီနီ အမေရွက်လို့
နက်ဖြန်မနက် ကျောင်းထွက်မယ်။
မောင်လည်းလိုက်မယ် ချန်မထားနဲ့
အမေသွားတော့ ပျင်းလှတယ်။

စသော ‘ဥပုသ်စောင့်’ အမည်ရှိ ကလေး ကဗျာကလေးမှာ ဆရာ
မင်းသုဝဏ် ငယ်စဉ်အခါက ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းသားဘဝကို သရုပ်
ဖော်ပေးသည့်သဖွယ် ဖြစ်ပေသည်။

တောရွာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း စသော မြန်မာလူများစုတို့၏ ဇာတိ
ဌာနေက ဆရာကို မြန်မာမှုအဘိညာဉ်ပေါ်စေသည်သာမက ဆရာ၏ မွေး

သဖခင်ဖြစ်သော ဦးလွမ်းပင်နှင့် မွေးသမိခင် ဒေါ်မိ တို့ကလည်း မြန်မာ ရှေးဟောင်း လူကြီးသူမတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံအတိုင်း မြန်မာမှု၊ မြန်မာ့ရိုးရာ များကို သင်ကြားပေးပေးလိမ့်မည်ဟု မျှော်ခေါ်တွေးဆနိုင်ရန် သက်သေခံ အထောက်အထားကို ၁၉၃၁-ခုနှစ်တွင် ဆရာရေးသည့် ‘ရှေးနှင့်မတူ’ ကဗျာတွင် တွေ့နိုင်ပေသည်။

မွေးမယ် မွေးမယ်၊ ရှေးခါဝယ်က
နေစွယ်ရောင်ညှိုး၊ လရောင်ဖြိုး၌
ငမိုးရိပ်ဇာတ်၊ ပုံတိုပါ၌တို့
ရေလွတ်ကရား၊ တွတ်တွတ်ကြားလျှင်
မေ့သား ‘အင်း’လိုက် ပျော်တော့၏။
ပိတာပိတာ၊ ရှေးအခါက
နေဆာရောင်ကျင်း၊ နံနက်ခင်း၌
ဆင်မြင်းရပ်တု၊ ပိစွာထု၍
“မျက်ရှုပျော်ပါး၊ ရွှင်တော့” ကြားလျှင်
ဖေ့သားကြည်စိတ် ပေါ်တော့၏။

ဆရာမင်းသုဝဏ် ၁၁ နှစ်သားအရွယ် ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းသား ဘဝတွင်(၁၉၂၀-ပြည့်နှစ်) ပထမ ကျောင်းသားသပိတ် အရေးတော်ပုံ ပေါ်ခဲ့ရာ အမြို့မြို့တွင်လိုပင် အမျိုးသားကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်ကြ၏။ ဆရာ နေသည့် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့တွင်လည်း ဆရာ၏ဖခင်က ကမကထပြုကာ အမျိုးသားကျောင်း ဖွင့်လှစ်လေရာ ဆရာသည် အမျိုးသားကျောင်းသို့ ပြောင်း ရွှေ့နေထိုင်သင်ကြားခဲ့၏။

မူလကပင် မြန်မာမှု မြန်မာ့စရိုက် ဓာတ်ခံရှိသော ဆရာမင်းသုဝဏ် သည် မြန်မာစာပေကို အားပေးသော အမျိုးသားကျောင်းသို့ ရောက်သော အခါ မြန်မာစာပေဉာဏ်(ဝါ) ကဗျာဉာဏ် ဖူးပွင့်လာတော့သည်။

အထက်တွင် ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဆရာ၏ ကဗျာဉာဏ် ဖူးပွင့်ရန် အတွက် တောရွာ၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း၊ မြန်မာပီသသော မိဘ စသည်

တို့၏ အထောက်အကူများ ရခဲ့သည်ပြင် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ အမျိုးသား ကျောင်းတွင် နေစဉ်က ဆရာ၏ သူငယ်ချင်းဖြစ်သော ဦးအာကာသန်း (ပထမကြီး)၏ အကူအညီကို များစွာရရှိခဲ့သည်ဟု ကြားရ မှတ်ရဖူးလေ သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာရေးခဲ့သည့် အချို့ကဗျာတွင် ‘ဦးအာကာသန်း’ ၏ အမည်ကို ထည့်သွင်း ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့၏။

ရှေးခေတ်ကကား ဒွေးချိုး၊ လေးချိုး၊ လွမ်းချင်း၊ သဖြန်၊ ဘောလယ်၊ တေးထပ် စသည့် ကဗျာဟောင်းများကိုသာလျှင် ရေးသားကြစမြဲဖြစ်ရာ ဆရာသည်လည်း သူ့ခေတ် သူ့အခါ အလျောက်ပင် ရေးခဲ့၏။ ကဗျာဆရာ ကလေးဖြစ်စ၊ ကလောင်သွေးစ၊ တွင် ‘မေဃဝန်’၊ ‘စန်းသော်တာ’၊ ‘မောင်သုဝဏ်’ စသော အမည်များခံယူကာ ဒဂုန်၊ ကဝိမျက်မှန်၊ ဗြိတိသျှ ဘားမား၊ ဒီးဒုတ်စသော စာစောင်များတွင် ကဗျာမြောက်မြားစွာကို ရေးခဲ့ ၏။

၁၉၂၆-ခုနှစ်၊ ဆရာမင်းသုဝဏ် အသက် ၁၉ နှစ်သားအရွယ်က ဒဂုံ ဗဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသားထည့်သွင်းသည့် ‘မိုးရာသီဘွဲ့ လေးဆစ်သဖြန်’ ကို အောက်တွင် ဖော်ပြလိုက်ရပေသည်။

ခါနွေကျွန်းပါလို့၊ လွမ်းစဖွယ့်မိုးရာသီ။
ညှင်းသာသာ လေပြည်သွေးပါလို့၊ ခင်းယာမှာ ရေတွေဖွေး
ပြန်တော့၊ ဆွေးစိတ်မတည်။
မိုးမှောင်မှောင် ရပ်တောင်ဘက်ဆီက၊
ပြုံးပြောင်ပြောင်လျှပ်ရောင်လက်ပါလို့၊
နတ်မောင်နှက်ပါတဲ့မုရိုးစည်၊
တိုးမြည်ချက်လွန်ဆန်း။ ။ ကျေး ၂ ဖော်၊ ကွေးလျက် အတူပျော်ဖို့၊
ကမူပေါ်ဝနေစောင်းဆီက၊ ဖြူရော်ရော် သပြေခေါင်းမှာ၊
(ကိုအာကာရယ်) ပေါင်းဖွဲ့သိုက်နန်း။ ။

ဗမာပြည်သည် ဘယ်မှာလဲဟု မေးလျှင် တောရွာများကို ညွှန်ပြရပေ လိမ့်မည်။ ဗမာလူထုသည် ဘယ်သူများလဲဟု ဆန်းစစ်လျှင် တောသူ

တောင်သား လူများစုကို လက်ညှိုးထိုး ပြရပေလိမ့်မည်။ ဤသဘောတရားကို ယခုခေတ်တွင် နားလည်သင့်သလောက် နားလည်ကြပေပြီ။ သို့သော် လွန်ခဲ့သည့် အနှစ် ၃၀ ခန့်က ဤသဘောတရားများကို မကြားဖူး၊ မကြုံဖူး၊ စိတ် မကူးဖူးသူသာ များလေသည်။

သို့သော် ဆရာမင်းသုဝဏ်ကား ‘တောမှာသာ ဗမာရှိသည်’ ဟူသော အမြင်မှန်ကို ငယ်စဉ်ကပင်လျှင် သိခဲ့၏။ နားလည်ခဲ့၏။ သို့ သိခဲ့ပုံကို ၁၉၂၇ ခုနှစ် (ဆရာမင်းသုဝဏ် အသက် ၁၈ နှစ်အရွယ်)က ရေးခဲ့သည့် ကဗျာကလေးကို ထောက်ခြင်းဖြင့် တွေးထင် မျှော်ခေါ်နိုင်ပါ၏။

မိုးအလင်း..မနက်ခင်းတိုင်လျှင် တဲအဖိစွန်းဆီက၊ ချိုးထမင်းလက်
တွင်းကိုင်ကာ ပဲဆီဆမ်းပါလို၊ အကဲမသတိစရာတစ်ခန်းပေမဲ့ မှိတ်
ကာမျို။ ။ အချိန်ရောက်ပြန်တော့၊ ကြိမ်ကောက်ကာ ထယ်ကိုပြင်
၍၊ လယ်ခွင်မှာ ‘တယ်’ ‘နင်’ သုံးပါလို၊ နွားကုန်းအို ဟိုတစ်ရှဉ်း
ရယ်နှင့်၊ ကွင်းလဟာ ခင်းယာထဲမှာတော့၊ မငြင်းသာ ဆင်းကာ
ကြဲရတယ်၊ မွဲလှတဲ့ဒီအစ်ကိုမှာကွယ်၊ လဲလှပေါ့ဗျို။ ။ မဟန်
သဗျာ ကံဟာကနည်းချင်တော့၊ မြန်မကြာ ခန္ဓာစဲစေဖို့၊ ဝသန်အခါမှာ
လေနာဘန္တာအထဲဆီက၊ တညညတစာစာ မခံသာအောင်သံပါလို၊
မဲတဲ့၍ရွှေမိုးညို၊ ဘောပုဆိုးစိုတာကြောင့် ခိုက်ကာချမ်း။ ။
မြကုန်းလျှံပြောင်၊ လျှပ်စစ်ကယ် မှန်ရောင်နှင့် တိမ်ကြာညောင်ဟို
အတွင်းဆီက၊ ဝင်းဝင်းငယ် ဝါဝါစုံလို့၊ အဖုံဖုံပဇွန်မြူးပြန်တော့၊
ရူးမတတ်လွမ်း။ ။

အထက်ပါတို့သည်ကား ဆရာမင်းသုဝဏ် ငယ်စဉ်က ရေးခဲ့သည့် ရှေးကဗျာများဖြစ်၏။ ဤ ရှေးဟောင်းကဗျာများကို ဖော်ပြနေခြင်းအတွက် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ရည်ရွယ်ချက် ရှိပါသည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်ကား အနုပညာ သမားတစ်ယောက် (ဝါ) ကျော်စောသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ဖြစ်စဉ်ကို လေ့လာဆန်းစစ် ဖော်ပြရာတွင် ငယ်စဉ်က အဖြစ်သနစ် လုပ်ငန်းဆောင် တာကလေးများသည် ပို၍ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှပါ၏။

သာဓကကား ကွယ်လွန်သူ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ဇနီးပုဂ္ဂိုလ်ကို ရေးသားဖော်ပြရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ငယ်စဉ် ကျောင်းနေစက ရေးခဲ့သည့် ကကြီး ခကွေး အကွရာကလေးများကို ဖော်ပြနိုင်ပါဘိမူကား အဘယ်မျှ စိတ်ဝင် စားဖွယ် ကောင်းချိမ့်မည်နည်း။ ကွယ်လွန်သူ ပန်းချီကျော် ဦးဘဉာဏ် ကလေးအရွယ် ငယ်စဉ်က ရေးခြစ်ခဲ့သည့် ခွေးရုပ်၊ ကြောင်ရုပ် စသည် ကလေးများကို ယခုမြင်တွေ့ရလျှင် အံ့ဩ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ပင် မဟုတ်တုံ လော။ ထို့အတူပင်လျှင် ဆရာမင်းသုဏ်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖော်ပြရာတွင် လည်း ဆရာငယ်စဉ်က ရေးခဲ့သည့် စာပေလက်ရာကလေးများကိုပါ ဖော်ပြ ရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆရာမင်းသုဏ်၏ အသက် ၁၅ နှစ်အရွယ်တွင် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ အမျိုးသားကျောင်းမှ ရန်ကုန်မြို့ ဆရာမှတ်ကြီးကျောင်းခေါ် စိန်ဂျွန်း ကောလိပ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ကာ ပညာဆက်လက်ဆည်းပူးခဲ့၏။ ထိုကျောင်း တွင် ၁၀ တန်းအောင်ကာ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ယူနီဗာစီတီကောလိပ်သို့ ရောက်ခဲ့လေသည်။

ယူနီဗာစီတီ ကောလိပ်ကျောင်းသား ဘဝတွင် ခေတ်စမ်းစာပေသမား ပြား ဖြစ်ကြကုန်သော ဆရာဇော်ဂျီ၊ သိပ္ပံ မောင်ဝ စသူများနှင့် တွေ့ဆုံ ပြီးပေါင်းမိကာ ရှေးဟောင်း ကဗျာသမားဘဝမှ ခေတ်စမ်းစာပေ၊ ခေတ်စမ်း ကဗျာလောကသို့ ရောက်ခဲ့ပြန်၏။ သို့သော် ဆရာသည် ခေတ်စမ်းကဗျာ ကိုပင်လျှင် ရေးသော်ငြားလည်း ဗမာ့စရိုက်၊ တောခလေ့၊ လူထု သဘာဝကား မပပျောက်ခဲ့ချေ။ ဤစကား မှန်ကြောင်းကို ဆရာရေးသည့် အောက်ပါ ‘မြောသံ’ ကဗျာကို ထောက်ခြင်းဖြင့် သိနိုင်ပါ၏။

ပလုပ်ပြုန်းရယ်နဲ့
 တောင်ကုန်းရွာ သာစခန်းဆီက
 ဒေါ်ရွှေမေ ဦးရေချမ်းငယ်တို့
 သာသနာ ဝါဝါလန်းရန်တဲ့
 ဆန်းလိုက်တဲ့ မြောသံစည်။ ။

-အလို၊ နေခြည်မှာ ရွှေရည်ဝင်းလို့
ဆယ်စင်းလည်းမက
အဝေးကမှန်း၊ ဟိုရွာလမ်း
ထီးတန်းကြီးလှပါတိ-

“တစ်လတာ သည်အရေးကိုလ
မဟဝါ ကြည်ကြည်ပေးပါ”တဲ့
ရတုချို့ စိတ်ကိုသွေးလေတော့
မလေးမောင် ရွှေရောင်ငိုက်တဲ့ပြင်
မြင်းကဏ်ပင် ငြင်းဆန်မိုက်လေပေါ့
လွမ်းခိုက်မတည်။ ။

-မကြည်တဲ့နှလုံး၊ မပြုံးတဲ့မျက်နှာ
မြင်းပေါ်က မောင်ရင်လောင်း
ငဲ့စောင်းလို့ကြည့်သောခါ-
ကညာလုံ ကြာမုံညွတ်ဟာဖြင့်
ယမ်းယောင်ကာ ကွမ်းတောင်လွတ်တဲ့ပြင်
“မတွယ်တာ ဆယ်ခါလွတ်မယ်”တဲ့
ဒေါ်ချိုချို ပြောဆိုရွတ်လေပေါ့
စိုစွတ်တဲ့ မြမျက်ရည်
လည်တယ်လို့ မဆုံး။ ။

မြန်းနိုင်ပေ့ ကိုရွှေစည်
တီနိုင်ပေ့ ကိုရွှေနဲ့
ရွဲနိုင်ပေ့ ကိုရွှေမောင်
လုံမငယ်အရှက်အိုးမို့
အငြိုးနဲ့ ပြောင်ရောထင့်
“လှောင်ချက်ကယ်နာ”

မောင်မျက်နှာ တစ်ရွာမှတ်ပေမဲ့
 သာသနာ ဝါဝါဝတ်မှာမို့
 မယ်လွတ်ရာ ဘယ်ဆီခိုရပ
 တစ်လဆို ရက်ကိုချဉ်းပါဗျ။
 ဘွာခတ်ကာ ခမျာငြင်းလေတော့
 သျှောင်ကြီးရှင် ဆံပင်တင်းပြီကွဲ့
 ညဉ့်တဲတုတ်ဖြုန်း။ ။

အထက်ပါကဗျာကို ဝေဖန်သုံးသပ်ကြည့်လျှင် ဆရာ မင်းသုဝဏ္ဏ၏ မြန်မာမှုပီသပုံ၊ မြန်မာ့စရိုက်ကို နှစ်ခြိုက်ပုံ၊ မြန်မာ့မိရိုးဖလာယဉ်ကျေးမှုကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် အမွှမ်းတင် အသားပေးလိုပုံတို့ကို သိနိုင်ပေသည်။

ဆရာသည် ငယ်စဉ်အခါက ရှေးဟောင်း ကဗျာများကို အတုယူကာ ရေးခဲ့၏။ (ဝါ) ရှေးဟောင်း ကဗျာဆရာကြီးများ၏ တပည့်ခံခဲ့၏။ သို့သော် နောင်သောအခါတွင်ကား ခေတ်စမ်းကဗျာခေတ်ကို တီထွင်သူတစ်ဦးအဖြစ် ပါဝင်ကာ နှောင်းခေတ်၏ ခေတ်စမ်းကဗျာဆရာ (ဝါ) ခေတ်သစ် ကဗျာ ဆရာတို့၏ ရှေ့ဆောင် လမ်းပြဆရာတစ်ဦးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မဟုတ်လော၊ ယခုပစ္စုပ္ပန်ခေတ်တွင် ရေးသားနေကြသည့် ကဗျာ ဆရာကလေးများသည် ဆရာမင်းသုဝဏ္ဏ၏ အရေးအသား၊ ဟန်အမူအရာ တို့ကို အတုယူကာ နည်းမှီရေးသားကြသည်သာ များလေသည်။

ဆရာကဗျာများအနက် ပို၍ စိတ်ဝင်စားဖွယ် အကောင်းဆုံးမှာကား ‘မောင်ခွေးဖို့’ အမည်ရှိ ‘ကလေးကဗျာ’ များပင် ဖြစ်၏။

“ကလေးကဗျာတွေကို ဆရာ ဘယ်လိုစိတ်ကူးနဲ့ ရေးတာလဲ” ဟု ကျွန်ုပ်တို့က မေးကြည့်ဖူးရာ ဆရာက

“၁၉၃၁ ခုနှစ်က ကွမ်းခြံကုန်း အမျိုးသားကျောင်းမှာ ကျောင်းဆရာ ကြီးအဖြစ် လုပ်ခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီတုန်းက သင်ရိုးညွှန်းတမ်းထဲမှာ ‘ကလေး ကဗျာ’ သင်ကြား သိဆိုစေရမယ်လို့ ပြဋ္ဌာန်းထားပေမယ့် သင်ပေးဖို့ စာအုပ်က မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ကလေးတွေအတွက် ကဗျာရေးပေးမှပဲလို့ အကြံပြု ပေးတာပဲ” ဟု ပြောပြဖူးပေသည်။

ယင်းသည် ကိုခွေးဖို့ 'ကလေးကဗျာ' ကိုကား အတွေ့အကြုံအရအမိ
များကြသည်ဖြစ်၍ အထူးဖော်ပြရန် လိုမည်မဟုတ်သော်လည်း ကလေး
ကဗျာနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာ၏ စေတနာနှင့် ကြိုးပမ်းမှုမှာကား စိတ်ဝင်စား
ဖွယ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

မောင်ခွေးဖို့ 'ကလေးကဗျာ' စာအုပ် နိဒါန်းကို ဖတ်ကြည့်လျှင်
ဆရာ၏ စေတနာနှင့် ကြိုးပမ်းမှုကို သိနိုင်မည် ဖြစ်၏။

မနက်စောစော ချိုးငှက်ကလေးတွေ ကူတာကို ကြားဖူးကြတယ်
မဟုတ်လား။ မနက်ချိန်က နုပျိုပျို၊ ချိုးကူသံကလေးက သာသာယာ
ယာ။ ပျော်စရာ ပိုမကောင်းဘူးလား။ ငါ့တူတို့ ငါ့တူမတို့ အသံဟာ
လည်း ချိုးကူသံလို သာသာယာယာပဲ။ သည်တော့ မနက်ခင်း ချိုး
ကလေးတွေကူသလို ကလေးတို့ကော တေးမဆိုချင်ကြဘူးလား။ ဆို
ချင်ကြတယ်နော်။ အဲဒါကြောင့် ဦးလေးက ငါ့တူ ငါ့တူမတို့ဖို့ သီချင်း
တွေကို ရေးတာပဲ။ ဦးလေးရဲ့ သီချင်းတွေကိုတွေ့တော့ 'ကေ'ဆိုတဲ့
ဦးကြီးတစ်ယောက်က သီချင်းသံကလေးတွေ သွင်းပေးတယ်။ အသံ
လက္ခဏာတွေနဲ့ ရေးပေးတယ်။ တစ်ခါ ကလေးတွေကို အင်မတန်ချစ်
တတ်တဲ့ 'ပါပါကြီး' ဆိုတဲ့ ဘိုးဘိုးတစ်ယောက်ကလည်း 'ကေ'နဲ့ အတူ
တူ သီချင်းတွေကို အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ရေးပေးတယ်။ နောက်ပြီးတော့
ကွယ်လွန်သူ ဦးဘဉာဏ်ဆိုတဲ့ ပန်းချီဆရာပညာကျော်ကြီးကလည်း
အရုပ်တွေ ရေးပေးတယ်။ သူတို့တစ်တွေက ဝိုင်းအံ့ကူညီကြလို့
ဦးလေးရဲ့ သီချင်းတွေဟာ အခုလောက် မြိုင်လာတာပဲ။ သူတို့ရဲ့
စေတနာနဲ့ ဦးလေးရဲ့ စေတနာကို ရောမွှေပြီး ဖြစ်လာတဲ့ တေးကဗျာ
တွေကို ကလေးတို့ဖို့ ထုတ်ဝေလိုက်ပြီ။ သိကြတော့။ ဆိုကြတော့။
အပြစ်ကင်းစွာနှင့် ပျော်ကြတော့။ မနက်ခင်းကလေး သာသာနုပျိုပါစေ
သတည်း။

ယင်းသည် မောင်ခွေးဖို့ 'ကလေးကဗျာ' နိဒါန်းအတိုင်းပင်လျှင် မြန်မာကဗျာ၊ အင်္ဂလိပ် ဘာသာပြန်ကဗျာ၊ သီဆိုတီးမှုတ်ရန် ဂီတ သင်္ကေတ၊ ပန်းချီကျော် ဦးဘဉာဏ်၏ ဂုဏ်မြောက်သော ပုံများဖြင့် ဝေဆာ မြိုင်ဆိုင်လှစွာ စေတနာဗရပွဖြင့် စီမံ လုပ်ဆောင်ခဲ့၏။ စာအုပ်မရိုက်မီပင် လျှင် ပန်းချီကျော် ဦးဘဉာဏ်က ပုံနှင့်စာများ၏ လျာထားချက်ကို အကြမ်း ရေးဆွဲတင်ပြလေသေးသည်။ (ဤစာအုပ် တစ်နေရာတွင် ဦးဘဉာဏ် အကြမ်းရေးဆွဲချက်ကို ဘလောက်လုပ်၍ ထည့်သွင်းလိုက်ပါ၏။)

ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် ကလေးကဗျာများကိုသာ ရေးသည် မဟုတ် သေး။ ကလေးပုံပြင် မြောက်မြားစွာတို့ကိုလည်း ရေးကာ စာ-နယ်-ဇင်း အစောင်စောင်တွင် ထည့်သွင်းခဲ့သေးသည်။ ဆရာရေးသည့် ကလေးပုံပြင် များ(ဝါ) ရှေးစကားများအနက် အချို့ကို ကွယ်လွန်သူ ကာတွန်းဝိဇ္ဇာ ဦးဘဂျမ်းက ပုံဆွဲကာ အမွမ်းတင်ခဲ့လေသည်။

ဆရာရေးသည့် 'မောင်ခွေးဖို့' ကလေးကဗျာကို 'ကေ'နှင့် 'ပါပါကြီး' တို့က အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရေးသားသည့်နည်းတူ နိုင်ငံခြားထုတ် စာစောင်များကပင်လျှင် ဆရာ၏ ကဗျာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆို ထည့်သွင်းခဲ့သည်မှာ မြန်မာလူမျိုးတို့အတွက် ဂုဏ်ယူဖွယ်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်၏။

လန်ဒန်မြို့မှ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသည့်(Asian Horizon)အုပ်တွဲ ၃၊ အမှတ် ၁၊ (၁၉၅၀-၅၁၊ ဟေမန္တစာစောင်)တွင် ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာ ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်၍ ထည့်သွင်းလေရာ ဤစာအုပ် တစ်နေရာတွင် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ဝင်းကပါ

ဝေး ချိုအာအံ့ဖြူ ဝမ်းနိုး ညို
 ညို ညို ညို ညို ညို ညို
 ညို ညို ညို ညို ညို ညို
 ညို ညို ညို ညို ညို ညို
 ညို ညို ညို ညို ညို ညို
 ညို ညို ညို ညို ညို ညို
 ညို ညို ညို ညို ညို ညို
 ညို ညို ညို ညို ညို ညို

Wingabā

Cool and calm's the peasant's state
 Sweet the cushion's serenades
 All the fluent river's banks
 Beer come down to drinks
 All the green and level lawn
 Wangaw beautifully adorn,
 That's where / Zai loved to play
 If wish I could go that way!

ပန်းချီကျော် ဆရာ - ဦးဘဉာဏ်၏ လက်ဝှမ်းနှင့်
 ဆရာ - မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာ

ဤမျှဖော်ပြလျှင် ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာလက်ရာ၊ ကဗျာစေတနာကို ရိပ်မိတန်ကောင်း ပေသည်။

ကဗျာဟူသည် စာပေသစ်ပင်၏ ရနံ့နှင့် တူသည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါ၏။ စာပေအခြေခံတည်းဟူသော ပင်စည်၊ ပင်မ၊ အဖူး၊ အပွင့်တို့ မဖွံ့ဖြိုးဘဲ ကဗျာတည်းဟူသော ရနံ့သည် မထွက်ပေါ်နိုင်။ ကဗျာရနံ့ ထွက်ပေါ်ရခြင်းသည် စာပေ အခြေခံပင်စည် ပင်မ၊ အဖူး၊ အပွင့် ဖွံ့ဖြိုးစည်ပင်သောကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်၏။

ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ယူနီဗာစီတီကောလိပ်သို့ ရောက်ပြီးနောက် အိုင်အေတွင် တစ်နှစ်သာ နေရ၏။ ဘီအေ ဂုဏ်ထူးတန်းကို အောင်မြင်ပြီးနောက် တက္ကသိုလ်တွင် ဆရာတစ်ပိုင်း၊ ကျောင်းသားတစ်ပိုင်းပြုကာ ဆက်လက်သင်ကြားခြင်းဖြင့် ၁၉၃၆-ခုနှစ်တွင် အမ်-အေ ဂုဏ်ထူးကို ဆွတ်ခူးပန်ဆင်ခဲ့ပေသည်။

ဆရာသည် ကဗျာများ၊ ကလေးပုံပြင်များကိုသာ ရေးသည်မဟုတ်။ မြောက်မြားစွာသော စာပေဆောင်းပါး၊ အနုပညာဆောင်းပါး၊ သုတေသနဆောင်းပါးနှင့် ဝတ္ထုကိုလည်း စာနယ်ဇင်း အမျိုးမျိုးတို့တွင် ရေးသားခဲ့သည်မှာ ယနေ့ထက်တိုင် အောင်ပင် ဖြစ်၏။

ဤမျှသာမဟုတ်သေး။ သုတေသီပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် စာအုပ်စာတန်းများ ရေးသားခဲ့သည့်အနက် ထင်ရှားသော စာအုပ်တို့မှာကား ‘သပြေညို’ အမည်ရှိ ကဗျာညွန့်ပေါင်း စာအုပ်နှင့် ‘စာပေလောက’ စာအုပ် စသည်များ ဖြစ်၏။

‘စာပေလောက’ မှာ ဆရာဇော်ဂျီနှင့် တွဲဖက်ရေးသားလေရာ ဆရာမင်းသုဝဏ်ရေးသည့် ကဏ္ဍများမှာ ‘မြင်စိုင်းရွှေမြေ’၊ ‘သူဟောင်းတို့ စကားစဉ်’၊ ‘ဤစာကိုးခန်း ပုလဲပန်း’၊ ‘ခရီးသည် နဝဒေး’ စသည်များ ဖြစ်လျက် စာဆိုတော်ကြီးများ၏ ကြောင်းရာ ထုပ္ပတ်နှင့် ယင်းသည့် စာဆိုတော်ကြီးများ ရေးသားခဲ့သည့် စာကောင်းပေမွန်တို့ကို ထုတ်ဖော် ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ရာ နှောင်းလူတို့အတွက် စာတစ်အုပ်တည်းနှင့်ပင် မြန်မာစာပေ၏ အရသာကို ခံစားသုံးဆောင်နိုင်စေရန် ကြိုးပမ်းခြင်း တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဂျပန်ခေတ်၏ နောက်ပိုင်း ၁၉၄၄-ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော် ပညာ
တံခွန်အသင်း'ကို အစိုးရ အကူအညီဖြင့် တည်ထောင်ခဲ့ရာ ထိုအသင်း၏
လုပ်ငန်းတာဝန်များအနက် 'မြန်မာ အဘိဓာန်' ပြုစုရေးသည်လည်း အပါ
အဝင် ဖြစ်ခဲ့၏။ ယင်းသည့် မြန်မာ အဘိဓာန် ပြုစုရေးတွင် ဆရာ
မင်းသုဝဏ်သည် အကြီးအမှူး စာတည်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ စစ်ကာလ
အတွင်း ဖြစ်သောကြောင့် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့သို့ ရွှေ့ပြောင်း၍ တတ်နိုင်သမျှ
ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့ပေသည်။

INYA LAKE FERRY

Pit-a-pat-pat
The rain spilled;
Ring-a-ling-ling
The ripples rose,
The lake's a quilt
Pattein'd with O's
Sudden, the squall !
Cross slant of rain
Hail-fruits fall,
The watery plain
Swells to a wave,
Leaps to a spire;
March the white-horses
Arch their crests;
Cock-necks strutting,
Their beaks butting,
They twist and twire,
They rock and rave;

အင်းယားကန်သို့ အိုကူးတို့
မိုးပေါက်ကျ၍
ထသည် ဂယက်
ဝိုင်းစက်စက်သည်
ဝကွက် ခင်းနှီးနှယ်တကား။

ခဏချင်းတွင်
မိုးသက်ဆင်က
ရေပြင်လှိုင်းကြွ
ခုန်ပေါက်ကြလျက်
ကြက်ဖျင်းထိုး
ခေါင်းဖြူမိုး၍
ရေရိုး ရှုပ်ပွေ

မိုးသီးကြွသည်
စွေစွေစောင်းစောင်း
ရွာသွန်းလောင်း။ ။

The wave-line lost
 Jumbled and tossed
 As if possess'd
 By a spirit green
 The trees of the forest
 Shiver and lean.
 In the back scene
 O'er , the swell of the shore
 Storm-clouds lower.
 Lifts lake her face
 Of grey disdain--

ဘယ်ယိမ်း ညာယိမ်း
 တောခပ်သိမ်းလည်း
 နတ်စိမ်း ဝင်သို့
 ကမ်းယံမို့တွင်
 မှိုင်းညိုမှိုင်းသာ
 နောက်ခံကား။ ။

Rain-robe of lace
 Thin-thrown and training
 I long to roam
 Those islands fair
 That faintly loom,

 Then disappear.
 A boat ! a boat !
 Ferry !" --- I shout.

မိုးဖျင်ဇာပါး
 ဝတ်ရုံလွှားလျက်
 မော်ကြားသည့်ဟန်
 ဤသည့်ကန်တွင်
 မြင်ပြန်ဝိုးဝါး
 ကျွန်းညိုကြား၌
 လူးလာချင်လို
 ငါတောင်းဆိုသည်
 လှေကိုပြင်ပ ကူးတို့မှူး။ ။

စစ်ပြီးခေတ် ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် အဆိုပါ ပညာ့တံခွန်အသင်းက အဘိဓာန်ဌာန လုပ်ငန်းအရပ်ရပ်ကို ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ လွှဲပေးအပ် နှင်းခဲ့သဖြင့် ယင်းသည့် ဌာနဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဆရာမင်းသုဝဏ် ပင်လျှင် တာဝန်ယူကာ ဆက်လက်ကြိုးပမ်းမှုကြောင့်ပင်လျှင် ယခုအခါတွင် 'တက္ကသိုလ် မြန်မာ အဘိဓာန်' အပိုင်း ၁ က-(အက္ခရာ)အုပ်တွဲ ပြီးမြောက် ထွက်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ။ 'မြန်မာအဘိဓာန်' ပြုစုရန် မည်မျှ ခက်ခဲသည်၊ မည်မျှ တာဝန်ကြီးမား

လှသည်ကိုကား ထွက်ပြီးအဘိဓာန်ကို ဖတ်ရှုကြည့်ခြင်းဖြင့်ပင် သိနိုင်ပါ၏။

ဆရာ မင်းသုဝဏ်အား ကျွန်ုပ်တို့ အထူးတလည် ကျေးဇူးတင်မိ၊ ချီးကျူးမိ၊ လေးစားမိသော အချက်မှာကား မြန်မာနိုင်ငံ ဘာသာပြန် စာပေ အသင်းက ထုတ်ဝေသည့် 'မြန်မာသတ်ညွှန်းကျမ်း'ကို ရေးသားပြုစုသည့် အတွက်ပင် ဖြစ်၏။

မြန်မာ လူမျိုးဖြစ်၍ မြန်မာစာကို ရေးကြ၊ ဖတ်ကြသော်လည်း မြန်မာ သတ်ပုံ သတ်ညွှန်းကို အလေးမမူ ဂရုမစိုက်ဘဲ ရေးကြ၊ ဖတ်ကြသူ များပေ သည်။ သတ်ပုံသတ်ညွှန်းကို ဂရုပြုလိုသူ အတော်အတန် ပေါ်ပေါက် ပါသော်ငြားလည်း အရင်းအမြစ် မူလ၊ ဘူတနှင့်တကွ ဖော်ပြသည့် သတ်ပုံ ကျမ်းမျိုး အလွန်ပင် နည်းပါးလှသည့် အခိုက်အခါတွင် ဆရာ၏ 'မြန်မာ သတ်ညွှန်းကျမ်း' ထွက်လာသည့်အတွက် စာသမား၊ ပေသမားနှင့်တကွ မြန်မာတစ်မျိုးလုံးကပင် ဝမ်းမြောက် ကျေးဇူးတင်ထိုက်လှပါပေသည်။

ဆရာ မင်းသုဝဏ်သည် မြန်မာ့ဝန် (ဝါ) မြန်မာစာပေ၏ ဝန်ကို စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါ၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုလျှင် ဆရာ၏ နာမည်ရင်းဖြစ်သော 'ဦးဝန်' ဟူသည့် ဗျူဟာနှင့်လည်း ကိုက်ညီလှပါ၏။ ဆရာသည် ယင်းသို့သော မြန်မာ့ဝန်၊ စာပေဝန်ကို ထမ်းဆောင်နိုင်အောင် လည်း လေ့လာကြိုးပမ်းခဲ့ပေသည်။ ဆရာသည် ရန်ကုန် ယူနီဗာစီတီတွင် သာလျှင် ပညာသင်ကြားသည် မဟုတ်တုံသေးဘဲ ၁၉၃၆-ခုနှစ်တွင် ဘိလပ်သို့ သွားကာ အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်တွင် ၂ နှစ်၊ လန်ဒန်တက္ကသိုလ် တွင် ၁-နှစ် ဝင်ရောက်လျက် တိဗက်၊ ပါဠိ၊ သက္ကတစသော အရှေ့တိုင်း ဘာသာဗေဒပညာများကို ဆည်းပူးကာ ဘီ-လစ်ဘွဲ့ထူးကို ဆွတ်ခူးခဲ့သည့် အပြင် စစ်ပြီးခေတ်ဖြစ်သော ၁၉၅၂-ခုနှစ်တွင်လည်း အမေရိကန်ပြည်၊ နယူးဟောဗင်မြို့၊ ယေးလ်တက္ကသိုလ်တွင် အတန်ကြာနေကာ အထက်ပါ ဘာသာဗေဒ ပညာများကို လေ့လာ ဆည်းပူးခဲ့သေး၏။

ဆရာကား ဤသို့ ပညာဗဟုသုတ ဆည်းပူးခဲ့သောကြောင့်လည်း ပြောင်မြောက်ထူးချွန်သော စာပေ၊ ကဗျာ စသည်များကို ရေးသားနိုင်ခဲ့ သည်ဟု ဆိုအပ်သည့်အပြင်မျိုးရိုးဗီဇကြောင့်လည်း ဤမျှ ပြောင်မြောက် သော စာပေများကို ရေးသားနိုင်သည်ဟု ဆိုအပ်ပါသေးသည်။ အကြောင်း

မူကား ဆရာ၏ နှမအထွေးဆုံးဖြစ်သော စာရေးဆရာမ ‘နုယဉ်’ သည်လည်း ဝတ္ထုနှင့် ကဗျာများ ရေးသားနိုင်စွမ်း ပေသောကြောင့်တည်း။

လုပ်ငန်းတစ်ခု အထမြောက် မမြောက်ကို ထို လုပ်ငန်း၏ ဂယက်၊ (ဝါ) ထိုလုပ်ငန်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုပေါ်တွင် ထိုး ချိန်စက်နိုင်၏။

ဆရာ၏ စာပေကြိုးပမ်းမှု အထမြောက်ပုံကိုကား ဂယက်ဖြင့် (ဝါ) အကျိုးသက်ရောက်မှုဖြင့် ထင်ရှားစွာ သိနိုင်ပေသည်။ ဆရာရေးခဲ့သည့် ‘ဘကြီးအောင်ညာတယ်’ ဝတ္ထုကို ယနေ့ထက်တိုင် ပြော၍မပြီး အံ့ချီး၍ မကုန်သူများ ရှိကြ၏။ ဆရာ၏ ခေတ်စမ်း ကဗျာများကို အတုယူကာ ပစ္စက္ခ ကဗျာ ဆရာများ ရေးသား သီကုံးလျက် နေကြချေပြီ။ ဆရာရေး သည့် ကလေးပုံပြင်များကို လူကြီးရော ကလေးပါ နှုတ်ဖျားတွင် သီးကာ ပြော၍ နေကြပေပြီ။ ဆရာရေးသည့် ‘မောင်ခွေးဖို’ ကဗျာများကို ကျောင်းသားငယ်များ ရမိသီဆိုကာ စည်းချက် ဝါးချက်ကျစွာ ကခုန်၍ နေကြပေပြီ။ ဆရာ တီထွင်ရေးသားလိုက်သည့် ‘က-ကစွန်းပင်၊ ရေမှာရွှင်’ စသော သံပေါက်ကလေးများကို ကလေးတို့ သီဆိုရွှင်မြူး၍ နေကြပေပြီ။

ယခု ပစ္စက္ခခေတ်တွင် သော်လည်းကောင်း၊ နောက်ခေတ်တွင် သော် လည်းကောင်း မြန်မာမှုအကြောင်း ပြောကြလျှင် ဆရာ မင်းသုဝဏ်ပါရ ပေတော့မည်။ မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆွေးနွေးလျှင် ဆရာ နာမည်ကို ဖော်ကျူးရပေတော့မည်။ မြန်မာသတ်ပုံအကြောင်း ငြင်းခုံကြလျှင်ပင် ဆရာ စာအုပ်များကို ကိုးကားရပေလိမ့်မည်။ မြန်မာဝေါဟာရ၏ ရင်းမြစ်မူလ များကို သိလိုလျှင် ဆရာ၏ မြန်မာအဘိဓာန်ကို ရှုရပေလိမ့်မည်။ မြန်မာမှု၊ မြန်မာ့အနုပညာ၊ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားရာ တိုးတက်ကြောင်းအတွက် ဆောင်ရွက်လိုလျှင် ဆရာကို ပင့်ခေါ် ထည့်သွင်းရပေလိမ့်မည်။ ဤစကား မှန်၏။ မှန်ပုံကား

ဆရာ မင်းသုဝဏ်သည် တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန် စာပေဌာန၏ အကြီး အမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေရုံမျှသာလျှင် မကသေး၊ စာပေဗိမာန်၊ ဝေါဟာရ သုခမိန်အဖွဲ့နှင့် ပညာစွယ်စုံကျမ်း အဖွဲ့ဝင်လူကြီးအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေဘာသာပြန် အဖွဲ့ဝင် အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မြန်မာ သီချင်းကြီးများ ညှိနှိုင်းတည်းဖြတ်ရေးလုပ်ငန်းကိုလည်းကောင်း၊ ပန်းချီ

အနုပညာ ဆရာများနှင့် ဆက်ဆံဆွေးနွေးကာ အနုပညာတိုးတက်ကြောင်း လုပ်ငန်းကိုလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော် သာသနာရေးဌာနက ပြုစုနေသော ပါဠိအဘိဓာန်အဖွဲ့ဝင် အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သုတေသနအသင်း ဂျာနယ်အယ်ဒီတာ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ လန်ဒန်တက္ကသိုလ် မြန်မာအင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကြီး ပြုစုရာတွင် အကူအညီ အမျိုးမျိုး ပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်နေရသည်တို့ကို ထောက်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံတော် မြှင့်တင်မွမ်းမံရာတွင် ဆရာသည် အရေးပါ အရာရောက် သော-ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပါ၏။

စာပေရေးရာနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာ မင်းသုဝဏ်၏ လက်သုံးစကား မှာကား

“ကျွန်တော်ကတော့ တောသူ တောင်သား လူများစုတွေ ပညာ ဗဟုသုတ ရသင့်သလောက် ရပါစေဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်အပြင် ရွံ့ပျော့ပျော့ နဲ့တူတဲ့ ကလေးတွေဟာ နောင် ကြီးလာတဲ့အခါ လူကောင်း သူကောင်း လူ့အဖိုးတန်တွေ ဖြစ်ပါစေဆိုတဲ့ စေတနာနဲ့ ရေးတာပဲ” ဟု ရိုးသားစွာပင် ပြောပြတတ်၏။

ဆရာ၏ စေတနာနှင့် ရည်ရွယ်ချက်ကား ထမြောက်အောင် မြင်နေ သည်ဟု ဆိုရလိမ့်မည်။ ဆရာသည် လူဖြစ်ရကျိုး နပ်ပါသည်။ (ဝါ) စာရေးဆရာ ဖြစ်ရကျိုး နပ်ပေသည်။

ဆရာသည် အသက်ရာကျော်ရှည်လျက် ဆရာ၏ နာမည်ရင်းဖြစ်သော ‘ဦးဝန်’ ဟူသည့် ဗျူဟာနှင့်အညီ မြန်မာ့ဝန်၊ စာပေဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း ကာ ဆတက်ထမ်းပိုး တိုးတက် ထမ်းဆောင်နိုင်ပါစေဟု ကျွန်ုပ်တို့က ဆုတောင်းရပါသတည်း။

(၁၉၅၄-ခု၊ ဇွန်လထုတ် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းမှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြပါသည်။ ဤ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို စာရေးဆရာ ဦးရန်အောင် ရေးသည်ဟု သိရပါသည်။)

ယီးလေးလေး

ကျွန်တော်တို့တွင် ကြွေးကြော်သံ အထူးအထွေမရှိ။ “ယီးလေးလေး” ဆိုသော စကားလုံးတို့သည်သာလျှင် ကျွန်တော်တို့၏ ကြွေးကြော်သံ ဖြစ်ပေသည်။ သူတို့ကား ရှေးဟောင်းသမားရိုးကျ ကြွေးကြော်သံပေတည်း။ ကလေးတို့ဘာဝ ပုခက်လွှဲ ဒန်းစီးသောအခါများ၌ ယီးလေးလေး ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ယိုယီးလေး ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သံပြိုင်ဟစ်အော် ကြွေးကြော်ခဲ့ကြဖူးပြီ။ တော်သလင်း သီတင်းကျွတ်ဆီတွင် မြစ်ရိုးချောင်းရိုး တစ်လျှောက်၌ လှေပြိုင်သောအခါ၌ ဤကြွေးကြော်သံတို့ကို နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကြားရလျက်ပင် ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ယီးလေးလေး ဆို၍ ကိုယ့်အားကိုလည်း ကိုယ်တင်းသည်။ သူတစ်ပါးကိုလည်း အားပေးသည်။ စု၍လည်း အားယူကြသည်။ ယီးလေးလေး ဆို၍ တက်စုံ လက်စုံ ညီညီညာညာနှင့် လှော်ပဲ့ကာ ကျွန်တော်တို့တစ်စု ကျော်လွန်အောင် မြင်ခဲ့သော ခရီးကို ဆန့်လိုက်ရမည်ဆိုလျှင် ယူဇနာပေါင်းများစွာရှိပေလိမ့်မည်။ ထိုခရီးတို့ကား အချို့မှာ လည်း ရေဆန်ခရီး။ အချို့မှာလည်း ရေစုန်ခရီး။ အချို့မှာ ရေဆန် လေစုန်ခရီး၊ အချို့မှာ လေဆန် ရေဆန်ခရီး။ အချို့မှာ ရေစုန် လေစုန်ခရီး။ အချို့မှာ နေ့ခရီး။ အချို့မှာ ညခရီး။ မည်သည့်ခရီးမျိုးကိုဖြစ်စေ ကျွန်တော်တို့၏ ကြွေးကြော် အားယူ တက်ခေါ်သံ ယီးလေးလေးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့ကြပြီ။ ယီးလေးလေးသံကို ကြားရလျှင် ကျွန်တော်တို့ အားလုံး၏စိတ်တွင်

တစ်သွေးတည်း တစ်မွေးတည်း ဖြစ်သွားကြတော့သည်။ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး မနာလို တိုရှည်များသည် ဤကြွေးကြော်သံ၏ ဒဏ်ကို မခံနိုင်။ လွင့်ပျောက် ပျက်စီးရသည်။ “မောင်းတော် လှံခသော ကျောင်းတော်က ရန်စ” ပင်လည်း ဤ ယီးလေးလေး၏ အရှိန်ကို မခံနိုင်။ ယီးလေးလေးသည် ညီညွတ်မှုကို စေ့ဆော်ပေးရုံ၊ ကွဲပြားမှုကို ဖျောက်ဖျက်ပေးရုံ မဟုတ်။ အားနည်းလျှင် ဖြည့်တင်းပေးသည်။ ကြောက်လန့်လျှင် ရဲဆေးတင်ပေးသည်။ အချုပ်အား ဖြင့်ဆိုရသော် ယီးလေးလေးဆိုသော တက်ခေါ်သံတွင် နယ်နိမိတ် သတ်မှတ် ပေး၍ ရကောင်းမည် မထင်ပါ။

ဤကြွေးကြော်သံ မန္တရား၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ် ကလေးဘဝက ခရီးခဲတစ်ခုကို လွန်မြောက်အောင်မြင်ခဲ့ပုံကို ပြောပြလိုပါ သည်။ ထိုနေ့တစ်နေ့လုံး ကျွန်တော်တို့ကား လယ်ထဲတွင် လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြပြီ။ မုတ်သုန်လေသည် ကျွန်တော်တို့ကို တစ်နေ့လုံး ရေခဲတိုက်တွင် လှောင်ခဲ့ပြီ။ မုတ်သုန်မိုးသည် ကျွန်တော်တို့ကို တစ်နေ့လုံး ကျောက်စရစ်ဖြင့် ပေါက်ခဲ့ပြီ။ ကျွန်တော်တို့၏ နှုတ်ခမ်းများကား ပြာလျက်။ ကျွန်တော်တို့၏ လက်များ ကား ဖြူဖတ်ဖြူရော်နှင့် ပဲကြီးတွန့် တက်လျက်။ ကျွန်တော်တို့၏ မေးများ ကား အထက်နှင့်အောက် ရန်စစ်ခင်း ကာ တုန်ခိုက်လျက်။ ထိုအကြားတွင် မျှောကြီး မျှောငယ် အသွယ်သွယ်တို့သည် ကျွန်တော်တို့၏ သွေးကို သောက် မျိုးခဲ့ရာ ဤထုံးကျည်တောက် ဆေးကျည်တောက်ကလေးများကိုသာ မယူ ဆောင်ခဲ့မိပါမူ ကျွန်တော်တို့ ၏ သွေးတို့သည် ကုန်ခန်းခဲ့ရာသည်။ သစ်ရွက် များအောက်တွင် ခိုကပ်၍ ချောင်းမြောင်းနေတတ်သော ကျွဲမှက်ကြီးများက လည်း အလစ်အလစ်တွင် ထွက်လာ ထိုးကိုက်ကြရာ ဤလယ်ထွန်အင်္ကျီ များသာ မပါခဲ့ပါမူ ကျွန်တော်တို့မှာ သွေးဆုတ်ရပေတော့မည်။ ကျွန်တော် တို့၏ ခြေသလုံးများမှာလည်း သမန်းရှ၍ သွေးရဲရဲ သံရဲရဲနှင့်။ နေစောင်း သောအခါ ကျွန်တော်တို့သည် ပင်ပန်းကြပြီ။ နွမ်းလျကြပြီ။ ခြေကုန် လက်ပန်း ဖြစ်ကြပြီ။ ဝမ်းထဲ မိုက်ထဲတွင် ဟာလာဟင်းလင်း။ ခြေလက်တို့ လည်း တုန်ချည်ကြပြီ။ မျက်စိများလည်း ညိုမှိုင်းရီဝေကြပြီ။ အချင်းချင်း ဆုံမိကြသောအခါ သူ့ကို ငါက စိတ်တို၊ ငါ့ကို သူက စိတ်တိုနှင့် တစ်ဦး နှင့်တစ်ဦး အပြစ်ရှာ၍ မျက်စောင်းထိုးမိကြ၏။ ကိုယ်ပင်ပန်းသည်ကိုပင်

သူ့ပယောဂကြောင့်ဟု ထင်မိသည်။ သူ ပင်ပန်းသည်ကိုပင် ကိုယ့်ပယောဂကြောင့်ဟု ထင်တော့သည်။ ဤအခါမျိုး၌ ထစ်ကနဲဆိုလျှင် လုပ်မိတော့သည်။ တဲတဲကသေးသာရှိတော့၏။ သို့သော်... ကျွန်တော်တို့၏ တာဝန်ကား မပြည့်စုံသေး။ အိမ်ပြန်ခရီး ရှိလေသေးသည်။

ကျွန်တော်တို့၏ လယ်တဲကား တစ်ခေါ်လည်းမက၊ နှစ်ခေါ်လည်းမက။ ဤချောင်းမှထွက်၍ ထိုမြစ်ကိုကူးပြီးလျှင် တောင်ဘက်ပင်လယ်ဝဆီတွင် ပျပျကလေး မြင်ရသော ထိုတဲကြီးဖြစ်ပေသည်။ ကဲ . . . ပြန်ကြစို့။ လာကြဟေ့ . . .။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့တစ်စုကား မျက်နှာသိုးကြီးများနှင့် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး စကားမဆိုကြ။ ပင်ပန်းနေကြသည်။ နွမ်းလျနေကြသည်။ ဆာနေကြသည်။ မွတ်နေကြသည်။ အလိုလိုစိတ်တိုလျက်ရှိကြသည်။ သူ့တက် သူ့ကိုင်၊ ကိုယ့်တက်ကိုယ့်ကိုင်နှင့်။ ဆိုင်ရာလှေကန်တို့တွင် ကျောက်တုံးကို ပစ်ချလိုက်သကဲ့သို့ လေးလံသော ကိုယ်ခန္ဓာများကို ပစ်ချကာ ထိုင်လိုက်ကြသည်။ လူစုံပြီလားဟေ့။ တက်စုံပြီလားဟေ့။ ကဲ . . . ခွာကြစို့။ ဦးကြိုးဖြတ်။ ပဲ့ကြိုးဖြတ်။ အမာ . . . လေတယ်ပြင်းပါကလား။ လှေဦးလန်သွားပြီ။ ကဲ . . . ယောက်ျားဘသားပဲ့လိုက်မယ်။ မြောင့်ရော့လဟယ်။ ကဲ . . . တက်စုံချီ။ သွား။ လေးလံသော လက်များသည် လေးလံသောတက်များကို လေးလံစွာ မြှောက်၍ လှော်ကြသည်။ ထိုခဏ၌ တုန်ခိုက်သော နှုတ်ခမ်းများအကြားမှာ ယီးလေးလေးဆိုသော ကြွေးကြော်သံသည် တိုးတိုးကလေး ထွက်ပေါ်လာသည်။

ကျွန်တော်တို့ ခရီးကား အစမျှရှိသေးသည်။ နေလုံးပျောက်လျှင် တဲကို ပြန်ရောက်ပါ့မလား။ တဲသို့ရောက်သောအခါ ဘာလုပ်ကြမလဲ။ ဤအဝတ်စုံများကို အဝတ်ခြောက်နှင့်လဲကြမည်။ ဤတွန့်နေသော ခြေလက်များကို နွားမီးတွင်ကင်ကြမည်။ အရန်သင့်ရှိပါက လက်ဖက်ရည်ကြမ်းကလေး တစ်ခွက်လောက်စီသောက်ကြမည်။ ထို့နောက် ထမင်းဖြူဖြူကို ဟင်းပူပူနှင့် စားကြမည်။ ဟော လယ်တောထဲက ခူးလာတဲ့ ဟင်းရွက်တွေကို ပြုတ်ပြီး ငါးပိရည်နှင့်မြှုပ်တို့လိုက်ရလျှင် မည်မျှကောင်းမလဲ။ မောင်ရင်တုတ်က သူ့ဝါသနာအလျောက် ခုတ်လာတဲ့ ငါးရစ်ငါးတွေ တသိကြီးပဲ။ လှေဝမ်းထဲမှာ ဖွေးလို့။ တို့တစ်တွေစောင့်နိုင်လျှင် ငါးဟင်းတောင် စားရဦး

မယ်။ မောင်ရင်ချိုကကော ဘာပါခဲ့သလဲ။ ငါးရှဉ့်တွေပါလာတယ်။ အေး
 . . . တို့တစ်တွေကလည်း ဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေ ခူးခဲ့သကဲ့။ ဟောသည်
 ကန်စွန်းရွက်တွေကိုတော့ နက်ဖြန်မနက် ချဉ်ရည်ချက်တာပေါ့ကွာ။ လယ်
 ပတူတွေကိုကော အောင်မာ . . . တယ်သန်ပါကလား။ ဘယ်ဘက်က
 နုတ်ခဲ့တာလဲ။ ဦးကြီးဖိုး ကန်ပေါင်နားကပေါ့ကွာ။ ကံသီလို့ဟေ့ . . .။
 မြွေပွေးကြီးတစ်ကောင် ထမ်းပိုးကျည်းလောက်ရှိတယ်။ မြက်တောထဲ
 သွားတွေလို့။ ငါ နင်းတော့မယ်။ သီသီကလေး။ အရှင်ကြီး မပေလို့ပေါ့
 ကွယ်။ သူ့ကို သွားမြင်မိတယ်။ စန့်ရှာပါလေရော။ အေး . . . လယ်ပတူ
 တွေကို ချဉ်ဖတ်ထည့်ခိုင်းမှပဲ။ ဤသို့ စားခန်း သောက်ခန်းကိုလည်း တွေး
 မိကြ၊ ဆွေးနွေးမိကြသည်။

ထမင်းစားပြီးသောအခါတွင်ကား အညာစောင်ကလေးနှင့်ကွေးမည့်
 သူလည်းရှိမည်။ ရေနံဆီမီးခွက်ကြီးနားတွင် ကတ်ဆွဲမည့်သူလည်း ရှိသည်။
 စစ်ဘုရင် ထိုးမည့်သူလည်း ရှိသည်။ ဇာတ်စာအုပ် ဖတ်မည့်သူလည်း
 ရှိသည်။ ဇာတ်စာအုပ်ကို နားထောင်ရင်း ရွာကိုလွမ်းမည့်သူလည်း ရှိသည်။
 သီချင်းကျက်မည့်သူလည်း ရှိသည်။ ဟိုတစ်နေ့က တက်ထားတဲ့ ဝေယန္တ
 ကို သည်နေ့ ပြန်တက်ရဦးမယ်။ ပတ္တလားဆရာ ကိုသာမြတ်သည် ည
 လာပါဦးမလား။ သူ့ဖို့ မောင်ဖူးညိုမှန်နဲ့ ကပ်စေးနဲ့ကျန်ပါလိမ့်ဦးမယ်
 ထင်ပါရဲ့။ ပလွေဝါသနာပါသူ မောင်ရွှေကျော်ကလည်း ကပ်ပြီး သီချင်းတက်
 လိမ့်ဦးမယ်။ မောင်ရင်တုတ်ကတော့ ခါတိုင်းလိုပေါ့လေ။ ပိုင်တို့ မြိုးတို့
 ရက်မှာပါပဲ။ သူ့ရှိပေလို့ပေါ့။ နို့မဟုတ်ရင် ငါးစိမ်း ငါးစို စားရဖို့ အခက်
 သား။ မောင်ရင်ချိုကကော။ ထုံးစံအတိုင်းပေါ့။ တဲပြန်ရောက်ရင် အဖျား
 တက်မယ်။ သူ့ဗိုက်ကြီးလည်း ပူလို့။ သူ့အတွက်က ခက်သေးတယ်။ တို့
 တစ်တွေစုပြီး ဆေးဖော်ပေးဦးမှပဲ။ ကိုရွှေဝကကော။ သူကတော့ စကားအိုးပဲ။
 ကစားဝိုင်းတွေမှာ သူလိုက်ရှုပ်မယ်။ တီးဝိုင်းမှာ သူလိုက်ဆိုမယ်။ သူတကာ
 အိပ်တော့ မှ ကျယ်လောင်ကျယ်လောင်နဲ့ သူဘုရားရှိခိုးမှာ။ ဒါပေမဲ့ သူ
 ပရိတ်ရွတ်လို့ တို့တဲမှာ သရဲမခြောက်တာဟေ့။ မောင်မင်းကြီးသား အတော်
 ကျောင်းနေခဲ့ဖူးဟန် တူတယ်။ တစ်နေ့ညက ဝေယန္တရာဟောစာကို
 သူလျှောက်ရွတ်လိုက်တာ မောင်ဟဝါတို့များ မျက်ရည်တွေ ကျလို့။ ပဋ္ဌာစာနို့

ဇာတ်လည်း အင်မတန်အဟောကောင်းတယ်။ အမယ် စုံနဲ့သာမြိုင် ကိုလည်း သူရတယ်ကွ။ သူ့အဘိုးက စာတတ်ကြီးကိုး။ တစ်နေ့တစ်နေ့ ဒါတွေပဲ သင်ပေးနေတာ။ ငါမှတ်မိပါသေးတယ်။ သူ့ အဘိုးကြီး တောင်ဝှေးကလေးနဲ့ ဘုရားကိုသွားသွားနေတာ။ ခေါင်းပေါင်းဖြူ ဖော့လုံးကလေးနဲ့။ ဆံပင်တွေ က ဖြူလို့။ ပုဆိုးဖြူကလေး စည်းထားတယ်။ အို . . .ကွာ ဟိုကုသိန္နာရုံက အဘိုးကြီးရပ်နဲ့ အင်မတန်တူတာပေါ့။ အဲ . . .သူ့အဘိုးကြီး သင်ပေးထား တာတွေကို ကိုရွှေဝအကုန်ရလိုက်တာပေါ့ကွ။ ရာဇဝင်လည်း အပြောကောင်း သဟေ့။ ကုလားကြီး တက်တဲ့အကြောင်း တစ်ခါလောက် ပြောခိုင်းကြည့်ပါ လား။ စစ်ပါရီတွေ၊ ဂေါ်ရာ တွေလည်း ပါသကွ။ ဤသို့ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေ ဖွေးရင်း ငေးရင်း ဆွေးနွေးရင်းအခိုက်တွင် ယီးလေးလေးသံသည် ကျွန်တော်တို့ကို ငေါက်ခနဲနေအောင် ဆွဲဆောင်လိုက်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့လက်မောင်းထဲတွင် အားသစ်ဝင်လာသည်။ ကျွန်တော် တို့ကျောရိုးထဲတွင် အားသစ်တိုးလာသည်။ လက်တွေကိုချိ၍ တက်တွေ ညီလာကြပြီ။ လှော်ကြဟေ့။ ခရီးဝေးသေးသနော်။ ဟောဗျ . . .အနောက် ထဲက လေဆင်လာပြန်ပြီ။ ဟော . . .ဟော . . .ကမ့်ပလာပင်တွေ ယိမ်း နေကြပြီ။ ခနိပင်တွေ ယိုင်နေကြပြီ။ မုန်တိုင်းဟေ့။ လမုကိုင်းတွေကျိုးပြီး လွင့်လာကြတယ်။ ယီးလေးလေး . . .လှော်လိုက်ကြကွ။

ချောင်းထဲမှာလည်း ရေတွေလျှံလို့၊ ကမ်းတောင် မမြင်ရဘူး။ ရေစီး ကလည်း ကြမ်းပါဘိသနဲ့။ ဝါးလုံးထိုး စီးနေတာပဲဟေ့။ ရေဆန်ကွနော်။ လေကလည်းဆန်သေး။ သည်တစ်ခါ လှေဦးလန်ရင်တော့ အတော်လုပ် ရလိမ့်မယ်။ ယီးလေးလေး။

ဟောဟို ချောင်းနှစ်ခုဆုံတဲ့နေရာက ဝဲကတော့ ကြီးကလည်း အော်နေ တယ်ဟေ့။ သည်နှစ် သူမစားရသေးဘူးကွနော်။ သတိထားကြ။ သည်ဝဲ ထဲရောက်ရင်တော့ ပြန်မလာရဘူးသာ မှတ်ပေတော့ (ဟိုရင်တို့။ ဖိုးရွှေအောင် ရဲ့ ခတ်လှေကြီးတောင် တလောက သည်အထဲ ရောက်သွားလို့ အတော်လုပ် ယူရတယ်။ တို့လို သခွားခွဲတော့လားကွာ။ ဘာပြောစရာရှိမလဲ။

တောအလွန် ဟောဟိုရေကျော်မှာဖြင့် လှိုင်းတွေကို ဖွေးနေပြီဟေ့။ တယ်ကြီးပါကလားကွ။ ခေါင်းဖြူကြီးတွေ ခေါင်းဖြူကြီးတွေ။ လှိုင်းနှစ်ခု

အကြားများကျလိုက်ရင်တော့လားကွာ။ ပတ္တောစိတ် ပိတ္တောစပဲဟေ့။ ကဲ
. . . ယီးလေးလေးလိုက်ကြဟေ့။

မုန်တိုင်းကထန် ချောင်းကလျှံ
ဝဲသံကကျွေး လှိုင်းကဖွေး
ယီးလေလေ့ ယီးလေလေ့. . .။

မိုးပေါက်မှန်တာကလည်း အနာသားဟေ့။ သည်မိုးပေါက်တွေဟာ
ဆီးကင်းလောက်တော့ ရှိမှာပဲ။ မျက်လုံးများ ထိလိုက်ရင် အောင့်အောင့်
သွားတာပဲ။ လေက ပြင်းတော့ မိုးပေါက်ကလည်း ကြမ်းလာတာပေါ့။
တော်ပါသေးရဲ့။ တို့လက်တွေက အေးပြီးထုံနေလို့။ တစ်ချက် တစ်ချက်
ကျလိုက်တဲ့ မိုးပေါက်ဟာ လက်ခေါက်ပစ်တော့ ဂျော်လီလုံးပြန်ပြန်သွား
တာနဲ့တယ်တူတယ်။ အို ယီးလေးလေးပေါ့ကွာ။ မှုရမှာလား။

လေသည်လောက် တိုက်လျက်နဲ့တောင် သူကောင်းသား ဖြုတ်တွေက
လိုက်သေးတယ်ကွာ။ အမယ် ငါ့ခေါင်းနားဝဲနေလိုက်တာ ငါးရာလောက်
ရှိမယ်ထင်ပါရဲ့။ လက်မအားလို့ နေဦးပေါ့ကွာ။ ငါ့မှာ ကျွဲလိုခတ်စရာ
အမြီးကလည်း မရှိဘဲကိုး။

ခရီးကလည်း ဝေးသေးတယ်ဟေ့။ ဟောဟို ကညင်ငူကို ရောက်မှ
ခရီးတစ်ဝက်လောက်ရှိသေးတယ်။ ချောင်းဝရောက်တော့ မြစ်ကြီးကို ကူး
ရဦးမယ်နော်။ ဘုရားသိကြားမလို့၊ မြစ်ထဲရောက်ရင် လေရပ်ပါစေ။ သည်
မိုး သည်လေနဲ့သာဆိုရင် တို့တစ်တွေမြစ်ထဲမှာ ခန္ဓာစဲသွားမှာ စိုးရတယ်။

နေလုံးပျောက်တော့မယ်ဟေ့။ မိုးချုပ်ခါနီးမှ လေကလည်း ပိုအေးလာ
ပါကလား။ မေးတွေကလည်း တခိုက်ခိုက်နဲ့။ တဲပြန်ရောက်ရင် သွားတွေ
အကုန်ကျွတ်ကုန်တော့မယ် ထင်ပါရဲ့။ ကဲကွာ ယီးလေးလေး လိုက်ကြဦး
စို့။

မိုးပေါက်ကနာ ဖြုတ်ကလာ
လမ်းတာကဝေး လေကအေး
ယီးလေလေ့ ယီးလေလေး။

အမယ် . . . ဆာလိုက်တာ လွန်ပါရောလားဟေ့။ ငါ့နှာခေါင်းထဲဖြင့်
 ငါးပိရည်ကျိုတဲ့ အနံ့ကလေး တသင်းသင်း မွှေးနေပြီကွ။ အေး . . .
 ငါ့မျက်စိထဲမှာလည်း ထမင်းပွဲ ဖြူဖြူမွှေးမွှေးကြီးကွာ။ အငွေ့တထောင်း
 ထောင်းနဲ့။ မနေ့က ငါ ထုံးအခွေခံခဲ့ရတယ်။ သည်နေ့တော့ ငါက ခွေရ
 အောင်လုပ်မှပဲ။ ပလွေမှာကပ်ဖို့ ပင့်ကူမြှေးကလေးရှိပါဦးမလား။ သူပါမှ
 ကျူလို့ ကောင်းတယ်ကွာ။ ကိုရွှေဝပြောတဲ့ မြင်းလိုက် ဆင်လိုက် စစ်ကဲလိုက်
 တာတွေဟာ အတော်ခက်သကဲ့။ သည်ညလည်း သင်ပေးပါဦးဗျာ။ “ဆူး
 လေနတ်ဘဂဝါ၊ ပုဆိုးနှစ်ထည်ကန်တော့ပါမယ်ပ။ ပဲခူးမယ်ကြော့ရ
 အောင်လို့ စောင်မတော်မူပါ” ပေါ့ဗျာ။ ဟုတ်လား။ သထုံသူ မအိုဇာ ဇာတ်
 ဒုတိယပိုင်းကို . . . ဘယ်ကများ ငှားရပါ့မလဲ။ မောင်ဘတို့တဲမှာ ရှိတယ်
 တော့ကြားရတယ်။ အေး မင်းသွားရင် ဘာဂျာသိပ္ပဝိစိတြစာအုပ်လည်း
 ငှားခဲ့စမ်းပါကွာ။ ငါ့ဖို့လည်း ဦးပေါ်ဦးလျှောက်ထုံး ဆွဲခဲ့စမ်းပါဟေ့။

မောင်ရင်တို့။ မောင်ရင်တို့။ သည်လို တောင့်တနေကြရုံနဲ့ မပြီးသေး
 ဘူးနော်။ ယီးလေးလေးကြမှဖြစ်မယ်။ မောင်ရင်ချို မင့်အဖျားကို ခဏထား
 ဦးဟေ့။ တဲရောက် ထမင်းစားပြီးတော့ တက်ပေါ့ကွာ။ တဲခေါင်ရောက်
 အောင် တက်တက်။ အခုတော့ မောင်မင်းကြီးသားကို ဆိုင်းထားပါဦး။
 မင့်တက်တစ်ခု လျော့သွားရင် အားတစ်မျိုးနည်းသွားမယ်။ ကဲ . . .
 ရောက်ခါနီးပြီဟေ့နော်။ ဟောဟိုတစ်ကွေ့ဆိုရင် တဲရှေ့က နွားတင်းကုပ်ကို
 မြင်ရတော့မယ်။

ဖော်ချင်းတို့ရေ တို့တစ်တွေ
 လှော်လေအပြေး ယက်မွှေးမွှေး
 ယီးလေလေ ယီးလေလေး။

(၁၉၄၈)

ပြောသံ

ဗြောဟ္မစည်ပြုတ်ပြုန်
 အုတ်အုတ်အုန်
 ဆွမ်းဖုန်းပေးသည့်ပွဲ။
 ပလုတ်တုတ်တုန်
 ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်
 မြို့အုန်းဆောင်မှာပွဲ။

ကဝိလက္ခဏာ

ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာယောက်ျားကလေးများအဖို့ အရေးကြီးသော အချက်
 တစ်ခုမှာ ရှင်ပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ရှင်မပြုရသေးသော ယောက်ျားကလေးသည်
 အသက်ငယ်သည်ဖြစ်စေ၊ ကြီးသည်ဖြစ်စေ လူဘော်မဝင်သေးဟု အသိ
 အမှတ်အပြုခံရသည်။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ဤသို့ပင် အတွေးရောက် စိတ်
 ငယ်လျက်ရှိသည်။ ရှင်ပြုပြီးသောအခါတွင်ကား “ငါယောက်ျားကောင်း
 တစ်ဦးပါတကား” ဟု အတွေးရောက်ကာ အပြောကိုလည်း တစ်မျိုးပြင်
 သည်။ အနေအထိုင် အမူအရာတို့ကိုလည်း တစ်မျိုးပြင်သည်။ မိမိအောက်
 ညီငယ် နှမငယ်များအပေါ်တွင် သဘောထားကြီးကြီးထားစပြုသည်။ လူကြီး
 မိဘတို့၏ စကားကိုလည်း နားလည်စပြုလာသည်။ ဤသို့ စိတ်သဘော
 ထားပြောင်းလာသည်နှင့်အမျှ ထိုကိုရင်လူထွက်၏ ကိုယ်ခန္ဓာသည်လည်း

တစ်မျိုးပြောင်းလဲ ဖွံ့ဖြိုးထွားကျိုင်းလာလေသည်။ “ရှင်လူထွက်ခါမှ ထိုးတင် လိုက်သလိုပဲ။ ကြီးလာလိုက်တာ။ မှတ်တောင် မမှတ်မိတော့ဘူး” ဟူသော အပြောမျိုးကို မကြာခဏ ကြားမိရတတ်သည်။

ငယ်စဉ်တောင်ကျေးကလေးဘဝဆီကဆိုလျှင် မိဘရင်အုပ်မကွာ အိမ်မှာပင်နေ၍ အပြင်လောကအကြောင်းကို မသိရှာချေ။ စားချင်လျှင် ကျွေးသည်။ ဝတ်ချင်လျှင် ဆင်သည်။ အိပ်ချင်လျှင် သိပ်သည်။ ဆိုးချင်လျှင် ချောသည်။ မိဘနှစ်ပါးက ပိုးမွေးသကဲ့သို့ ယုယုယယထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားသဖြင့် လောကသည် မိမိအလိုသို့ လိုက်နေသည်ဟုသာလျှင် အတွေးရောက်လျက် ရှိရှာလေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ ပြောဆိုစားသောက်နေထိုင်ပြုမူလျက်ဖြင့်သာလျှင် အချိန်ကုန်ခဲ့လေသည်။ သူစိမ်းများ မျက်စိတွင် အမြင်ကတ်၍ “သည်ကောင်ကလေးတော့ သုံးလိုရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အလိုလိုက် အမိုက်စော်ကားနေတာပဲ” ဟု မှတ်ချက်ချတတ်ကြသည်။ မိဘများသည်ပင်လည်း တစ်ချက်တစ်ချက် မိမိတို့၏သားကို စိတ်ပျက်ကာ သက်မကြီး ချမိတတ်ကြသည်။

- သက်မကြီးမချဘဲ နေနိုင်ပါမည်လား။ ဆိုးလိုက်တာက လွန်လို့။ လိုချင်သည်ကိုမရလျှင် စိတ်ကောက်။ စိတ်မကောက်လျှင်လည်း ဆူပူ။ တချို့များ ဓားကြိမ်းပင်လည်း ကြိမ်းလေသေးသည်။ မိမိအောက်အငယ်ညီများ၊ နှမများကို နှိပ်စက်၊ နှိင့်ထက်စီးနှင်းလုပ်၊ အကြီးများကိုလည်း (အချို့က) အခန့်မသင့်လျှင် ကော်ဆဲ။ ဒီကြားထဲ နောက်ပိုး ပိုးချင်သေးသည်။

သို့သော်လည်း ကောင်ကလေး ဒီလိုချည်းနေမည်မဟုတ်ပါ။ “သူ့သားကို သူ့မေ နှိမ်တယ်၊ ဆိုးချိန်မို့လေး...။ ညနေ ခတ်ခြေလုံးနဲ့ ပျော်တုန်းမို့လေး” ဆိုသကဲ့သို့ ဆိုးချိန်မို့ ဆိုးနေခြင်းဖြစ်လေသည်။ မိုးရာသီကုန်ခါနီး၍ မိုးသား မိုးမြေ ခေါ်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ နွေဦးပေါက်ခါနီးမို့ “နေ့ပူလို့ ညချမ်း၊ တပေါင်းလ လသရမ်း” ဖြစ်ရရှာသည်။ ရာသီအပြောင်းအကူး (ဝါ) စပ်ကူးမပ်ကူးအခါမျိုးကား ဆိုးဝါးလှသည်တမဲ့။ ကောင်ကလေးလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင်။ ငယ်ငယ်တုန်းကလည်း အရွယ်ပြောင်းတိုင်း ပြောင်းတိုင်း သူ့အတွင်းဓာတ်များ ဖောက်ပြန်၍ သူ့ခမျာမှာ လိုမ့်၍ခံခဲ့ရရှာပြီ။ ထိုင်ခါနီး၊ သွားပေါက်ခါနီး သူ့ခမျာမှာ ဖျားခဲ့ရ နာခဲ့ရရှာပြီ။ လေး

ဘက်သွားခါနီးလည်း ထိုနည်းလည်းကောင်းပင်။ ယခုလည်း သူငယ်ကလေးဘဝက သူငယ်ကြီးဘဝဘက်သို့ ပြောင်းခါနီး သူ၏အလေ့အကျင့်များမှာ စပ်ကူးမပ်ကူးဖြစ်နေ၍ ဟိုမနိုင် ဒီမနိုင်နှင့် သောင်းကျန်းပုန်ကန်လျက်ရှိရာတော့သည်။ အရမ်းလည်း သူ့ကို မကဲ့ရဲ့ကြပါနှင့်။ အရမ်းလည်း သူ့ကို မစွန့်ပစ်ကြပါနှင့်။ ကိုယ်ချင်းစာ၍ သူ့ကို သက်ညှာစွာ အလိုလိုက်နိုင်သမျှ လိုက်ကြပါ။ သူ၏ နဂိုသဘောမှာ ရိုင်းသည်မဟုတ်ပါ။

ဆက်ကြည့်ကြဦးစို့။ သူ ယခု တစ်ဆယ့်သုံးလေးနှစ် ရောက်လာပြီ။ လှချင်လာသည်၊ သချင်လာသည်။ သူ့ညီကလေး၊ နှမကလေးများကဲ့သို့ ပြုမူနေထိုင်ရမည်ကို သူ ရှက်လာသည်။ တာဝန်နှင့် မနေဖူးသေး၍လည်း လူကြီးကဲ့သို့ သူ မပြုမမူတတ်သေး။ ဇေတုပုဒ်။ သို့သော်လည်း သူ့ကို အရွယ်ရောက်ပြီမို့ ရှင်ပြုရချေတော့မည်။ သားကလေး ရှင်ပြုချင်လို့ သူ့မိဘများ ပစ္စည်းရှာဖွေစုဆောင်းခဲ့သည်မှာ သူ့ကို မွေးကတည်းကဖြစ်သည်။ သူ့ကိုမွေးကတည်းက သူ့အဖေ အရက်ပြတ်ခဲ့သည်မဟုတ်လော။ သူ့အမေ အသုံးအဖြုန်းကို ရပ်ခဲ့သည်မဟုတ်လော။ ရသမျှငွေကလေးကို ချွေချွေတာတာသုံး၍ သူတို့သားကို ရှင်ပြုဖို့ဆိုပြီး ကျန်သမျှကလေးကို ကျစ်ကျစ်ပါအောင် ထုပ်ထားခဲ့ပြီ။ အကယ်၍သာလျှင် ယခုအခါ သိန်းထိပေါက်ပါက ဝက်သားကျွေး၍ ခုနစ်ရက် ခုနစ်လီ တစ်ရွာလုံး မီးခိုးတိတ် လှူလိုက်ချင်ပါဘိတော့သည်။ ယခု တစ်ဆယ့်သုံးလေးနှစ်ရှိခါမှ သူတို့သားကို ရှင်ပြုရမှာကိုပင် ရှက်မိနေတော့သည်။ “မင်းတို့သား သင်္ကန်းဝတ်ပြီးပလား” ဟု မိတ်ဆွေသင်္ဂဟများက မေးလျှင် အဖြေပေးရမှာ ရှက်မိခဲ့သည်။ သားလုပ်သူကလည်း ဆိုးလျှင်သာ ဆိုးရမည်၊ တေလျှင်သာ တေရမည်။ ကိုရင်မဝတ်ရသေးဘူး၊ သင်္ကန်းမဆည်းရသေးဘူးဟုပြောရမှာကိုတော့ ရှက်တတ်တော့သည်။ သို့ဖြင့် ကောင်ကလေးမှာ မောင်ရင်လောင်းဘဝသို့ ရောက်လာတော့သည်။ မိဘများမှာ သားကို မျက်စိအောက်မှ အပျောက်မခံနိုင်။ အရိပ်တကြည့်ကြည့်နှင့် “သစ်ပင်မတက်နဲ့ လူကလေးရဲ့...၊ ရေမကူးနဲ့ လူကလေးရဲ့...။ မြစ်ကူးချောင်းဖျားမသွားနဲ့ လူကလေးရဲ့” ဟု တောင်းပန်ရသည်မှာလည်း မအားရှာပေ။ ရပ်ဝေးရပ်နီးရှိ ဆွေမျိုးညာတိ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟများ ထံသို့လည်း လူကြိုနှင့်တစ်မျိုး၊ စာနှင့်တစ်တန် အကြောင်းကြားရသည်မှာ

မနားရ။ အိုး အင် ခွက်ယောက်၊ ပန်းကန် ကွမ်းအစ်၊ ဖျာ ရိုင် သင်ဖြူ၊ ရှာရဖွေရ စုဆောင်းရသည်မှာလည်း နေ့စဉ်နှင့်အမျှ။

ထိုအခိုက်တွင် မောင်ရင်လောင်းကို ဆရာတော်အထံ အပ်နှံရသည်။ ဆရာတော်ကလည်း ပုတီးစိပ်၊ သင်္ကန်းတောင်း၊ သေခိယတို့ကို သင်ပေးသည်။ ကိုရင်ဖြစ်သောအခါ မည်သို့သွား မည်သို့လာ၊ မည်သို့ဝတ် မည်သို့ရုံ၊ မည်သို့စား မည်သို့သောက် စသည်ဖြင့် သာသနာ့စည်းကမ်းတို့ကို ညွှန်ကြားပြသလေသည်။ ထမင်းစားတာတောင် ထင်သလိုမစားရဘူးတဲ့။ ထမင်းလုတ်ကို ဤမျှလောက်သာ ကြီးစေရမယ်။ ပါးစပ်ကြီးဖြုတ်ပြီး အသံမြည်အောင် မစားရဘူးတဲ့။ ရွာထဲကို ဝင်တော့လည်း သင်္ကန်းကိုရုံပြီး လေးတောင်လောက်သာ ကြည့်သွားရမတဲ့။ ငယ်ငယ်ကလို ဟိုအိမ်လှမ်းကြည့် ဒီအိမ်လှမ်းကြည့် မလုပ်ရဘူးတဲ့။ အယုတ်ဆုံးအားဖြင့် အိမ်သာကို တက်တော့တောင် အိမ်သာတံခါးကို အရမ်းတွန်းမဖွင့်ရဘူးတဲ့။ အပြင်က အဟမ်း-အဟမ်းလို့ ချောင်းသံပေးရမတဲ့။ အထဲက လူသံမကြားတော့မှ ဝင်ရမတဲ့။ ဆရာတော်ကြီးက သင်လိုက် ကြားလိုက် ညွှန်ပြဆုံးမလိုက်သည်မှာ စုံပါရော။ ဝမ်းသွားတော့တောင် အတင်းမညှစ်ရဘူးတဲ့။ ဒီစည်း ဒီကမ်းတွေနဲ့သာ ညီညွတ်အောင် နေနိုင်သွားနိုင်လျှင် ဘယ်သူနဲ့ ဘယ်သူမှ ရန်ဖြစ်စရာအကြောင်းမရှိဘူး။ မသင့်မမြတ်စရာ အကြောင်းမရှိဘူး။

ကဲ... မောင်ရင်လောင်းလည်း သာသနာ့စည်းကမ်းတွေကို တတ်ပြီ။ သူ့အဖေအမေတို့ အလိုလိုက်ထားစဉ်က ဆိုးချင်တိုင်းဆိုး၊ တေချင်တိုင်း တေခဲ့ပေမယ့် အဆိုးအတေ တရားများရဲ့ ဟိုမှာဘက်မှာ စည်းတဲ့ ကမ်းတဲ့ ကလနားတဲ့ ရှိပါသေးကလား။ ဆရာတော်ကြီးဟာ သင်္ကန်းဝါဝါကြီးဝတ်၊ ဆွမ်းကောင်းကောင်းစားပြီး ကျောတောင့်အောင် ကျိန်းနေသည်မဟုတ်။ ဤစည်း ဤကမ်းများအတိုင်း ကောင်းသောတရားများကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်နေတာပါကလား။ မောင်ရင်လောင်း၏ အမြင်တစ်မျိုးဖြစ်သွားပြီ။ သူ၏ အယူဝါဒများ ပြောင်းသွားလေပြီ။ သူလည်း လူကြီးဖြစ်ချင်လာပြီ။ လူကြီးဆိုလျှင် စည်းကမ်းရှိရမည်။ သူ သဘောပေါက်လာတော့၏။

သို့ဖြင့် အလှူရက်သို့ ရောက်လာတော့သည်။ ရပ်သူရွာသားများ ဝိုင်းဝန်း၍ ဆောက်လုပ်ထားသော မဏ္ဍပ်ကြီးမှာ မိမိတို့အိမ်ရှေ့တွင် တခမ်း

တနားကြီးပါကလား။ သင်္ဘောစင်မှာ မှိုင်းလုံး ကော်ဇောကြီးတွေကလို့။ လှပါဘိတော့။ ပွတ်လုံးပုံတွေ၊ ပန်းရာဇမတ်ပုံတွေကလည်း တစ်မျိုးကြည့် ကောင်းတာပဲ။ မဏ္ဍပ်တိုင်တွေမှာလည်း စက္ကူ၊ ဖြူ၊ နီ၊ ညို၊ ပြာတွေ ကပ် ထားတယ်။ အမယ်... ငှက်ပျောခိုင်၊ အုန်းခိုင်၊ ဓနိခိုင်တွေတောင် ဆွဲထား ပါသေးကလား။ မဏ္ဍပ်တိုင်တစ်ခုမှာ ဆွဲထားတဲ့ ငှက်ပျောပွဲက ဘာပါလိမ့်။ အလှူနေ့တွေမှာ မိုးမရွာအောင် ကိုးထားတာဆိုပဲ။ အဲသည်ပွဲထဲမှာ ငွေမတ် စေတစ်စေ့ ရှိသတဲ့။ ဘယ်သူများချောင်းပြီး အလစ်သုတ်မယ်မသိဘူး။ ပြော ရင်း ဆိုရင်း ဆိုင်းတွေ ဗုံတွေ သယ်လာကြပြီ။ ဟောဟိုလူကြီးကို မှတ်မိ ပါတယ်။ ဘုရားပွဲ ချောတိုင်တက်စဉ်က သူပဲ ဆိုင်းဝိုင်းထဲက လေးခင်းဆိုင်း တီးပေးတာ။ ဟုတ်ပါတယ်...။ ဝါးလက်ခုပ်ကြီး နင်းကန်တီးပြီး တံတွေး ပက်ခနဲ ပက်ခနဲထွေးတတ်တဲ့လူမာ အနောက်ကလူပေါ့။ မောင်ရင်လောင်း သည် အိမ်ဦးခန်း ကော်ဇောပေါ်က ထိုင်နေရင်း ဤသို့ ကြည့်ရှုတွေးတော လျက်ရှိသည်။ သူ့မျက်နှာမှာ သနပ်ခါးစနှင့်။ ရှက်တော့ အရှက်သား။ ဒါပေမဲ့ ကိုရင်လောင်းဆိုတာ သနပ်ခါးလိမ်းရမယ်ဆိုလို့ လိမ်းလိုက်ရသည်။ လိမ်းရုံတွင် ဘယ်ကမလဲ၊ သနပ်ခါးရည်မှာ ဆွတ်ပြီး သပွတ်တံနဲ့ ပက် လိုက်လို့ သနပ်ခါးပြောက်တွေတောင် နဖူးပေါ်မှာ ရှိသေးသည်။ မှန်ထဲမှာ ကြည့်လိုက်တော့ ရယ်စရာကြီးပဲ။ ပုဆိုးကလည်း အသစ်စက်စက်။ ထိုင် မသိမ်းဆိုတဲ့ အင်္ကျီကလည်း အသားနဲ့ ကပ်ကပ်ကလေး။ ဒီကြားထဲမှာ ဆိုးဖော် တေဖက်တွေက အဝေးက နောက်နောက်ပြလို ဣန္ဒြေဆောင်ရခက် ဘိတောင်း။ “ရှင်လောင်းအမေ၊ ဘာသီးရှေ့ရွံ့” လို့ အော်သံကို ကြားရတော့ စိတ်တောင် ဆိုးမိသေးတယ်။

နောက်တစ်နေ့ကား ရှင်လောင်းလှည့်မည့်နေ့ ဖြစ်တော့သည်။ အစော ကြီးပင် ဧည့်ပရိသတ်များ ရောက်လာကြသည်။ မြောဆရာတို့ကလည်း အရုဏ်တက်ကတည်းက တီးမှုတ်နေကြတော့သည်။ မြင်းရှိသော ဆွေမျိုး ညာတီများကလည်း မြင်းတွေနဲ့ လာကြသည်။ မြင်းဖြူကြီးကို ကိုရင်လောင်း စီးရမည်။ ထိုမြင်းကြီးကား သဘောအလွန်ကောင်းသဖြင့် ရှင်လောင်းလှည့် ရာတိုင်းတွင် လိုက်ခဲ့ရရာ ယခုအကြိမ်ပါဆိုလျှင် အကြိမ်သုံးဆယ်ပြည့်တော့ မည်။ ကာလသားကြီးများလည်း ဆရာတော်ကျောင်းမှာ ရွှေထီးများကို

ငှားကာ ပြန်လာကြပြီ။ ဟော... အဒေါ်ကြီးတစ်ယောက်က မိန်းကလေးတွေကို ဧည့်ခံကျွေးမွေးရင်း စိစဉ်နေပြီ။ သူကပေမယ့် မျက်နှာအလိုက်သား။ သူဌေးသမီးကို ကွမ်းတောင်ကိုင်ရမတဲ့၊ လှလည်းမလှဘဲနှင့်။ ဟောဟိုက ရက်ကန်းသည်မ သမီးကလေးဟာ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ နူးနူးညံ့ညံ့နဲ့။ မျက်နှာကလေးကလည်း ယဉ်ပါဘိတောင်း။ စိန်တွေ၊ ရွှေတွေ မဆင်နိုင်ပေမယ့် စံပယ်ပန်းကုံးကလေးနဲ့ ဘယ်လောက်ကြည့်ကောင်းသလဲ။ သူ့ကိုပဲ ကွမ်းတောင် ကိုင်ပါစေတော့လား။ သူဌေးသမီး ပွဲစားသမီး၊ သူကြီးသမီး၊ ကျောင်းဒကာ သမီးတွေ ကွမ်းတောင် အစေ့အငရဲကြပြီ။ ကွမ်းတောင် ပိုနေပါသေးကလား။ ကဲ၊ ဘယ်သူ့ကို ပေးရဦးမလဲ။ ပိုနေမှပဲဟာ ရက်ကန်းသည်မ သမီးကိုပဲ ပေးရတော့မည်။ ရော့... ညည်း ကောင်းကောင်းကိုင်ခဲ့။ လွတ်မကျစေနဲ့။ ဗိုင်းကောင်းကျောက်ဖိ ရက်ကန်းသည်မ သမီးကလေးကား ဣန္ဒြေရရပင် ကွမ်းတောင်ကို လှမ်းယူပြီးနောက် သင်္ဘာစင်ဘက်သို့ လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။ သင်္ဘာစင်ပေါ်က ဘသားချော မောင်ရင်လောင်းကလည်း ထိုခဏ၌ပင် သူ့ဘက်သို့ ကြည့်လိုက်မိသည်။ သူတို့နှစ်ဦး မျက်နှာနွေးသွားကြ၏။ ဘာ့ကြောင့်ပါလိမ့်။

ကဲ... ထွက်ကြစို့။ နေမြင့်ရင် နေပူတော့မယ်။ ပြောဆရာတို့ တီးကြပေတော့။ မြင်းဖြူကြီးမှာလည်း ကကြီးတန်ဆာ အစုံအလင်နှင့် မဏ္ဍပ်ဝတွင် စောင့်လင့်လျက်ရှိ၏။ ဦးခေါင်းကိုခါကာ၊ လည်ကိုညိတ်ကာ ခြုံသံတညံ့နှင့် အနော်မာတစ်ဖက်ကမ်းကို လိုက်ပို့ဖို့ စောင့်လင့်လျက်ရှိ၏။ ပလုတ်တုတ်တုတ်-ဗြဲန်း။ ပြောသံအချတွင် ပြောဆရာကြီးသည် ကိုရင်လောင်းကို မြင်းပေါ်သို့တင်၍ မြင်း၏ ဇက်ကြိုးကိုကိုင်ကာ အမိန့်တော်ပြန်လေတော့သည်။ “ငါ့သားကြီး ကဏ္ဍိက၊ ကိုရင်လောင်းသည် သာသနာတော်တွင်းသို့ သက်ဆင်းတော့မည်ဖြစ်၍ ပါရမီဖြည့်ဖော်ဖြည့်ဖက်အနေနဲ့ ကောင်းကောင်းလိုက်ပို့ပါ” ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ပါသည့် လင်္ကာရှည်ကြီးနှင့် အမိန့်တော်ပြန်ရာ မြင်းဖြူကြီးသည် ခေါင်းလည်းမခါ၊ လည်လည်းမညိတ် ဆိတ်ဆိတ်နားထောင်လျက်ရှိတော့သည်။ ထို့နောက်မှ အပျို၊ အအို၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမတန်းစီကြကာ မဏ္ဍပ်ထဲမှ ပြောသံကို နာခံရင်းထွက်ကြလေတော့သည်။

ပလုတ်ပြုန်းရယ်နဲ့
တောင်ကုန်းရွာ သာစခန်းဆီက
ဒေါ်ရွှေမေ ဦးရေချမ်း ငယ်တို့
သာသနာ ဝါဝါလန်းရန်တဲ့
ဆန်းလိုက်တဲ့ ပြောသံစည်။

နေမင်းလည်း တောကို ကျော်ခဲ့ပြီ။ နေရောင်ထဲတွင် ရွှေထီးများကား
တဝင်းဝင်းနှင့်။ ဝတ်ကောင်းစားလှနှင့် သားငယ်၊ သမီးငယ်၊ အပျို၊ လူပျို
တွေ စည်းကမ်းတကျ ရွာလမ်းတစ်လျှောက်မှာ တန်းစီပြီးသွားလိုက်ကြတာ
ကြည့်လို့မြန်ပါဘိတော့။

အလို-နေခြည်မှာ ရွှေရည်ဝင်းလို့
ဆယ်စင်းလဲမက
အဝေးကမှန်း ဟိုရွာလမ်း
ထီးတန်းကြီး လှပါဘိ။

ပြောသံကြားတွင် ချပ်ကာ ကာလသားဝိုင်းက ရတုဆိုကြသည်။ “စာ
ပလွေ ရှေ့မှာ ခင်းပါလို့၊ ရုပ်တွက်ရင်း ရယ်တဲ့ မောင်ကဋီ” ဟု ရတုသမား
က ဆိုအပြီးတွင် ကာလသားထုက သူ့ထက်ငါ ကျယ်အောင်ဟစ်၍ ‘ရွဲ’ဟု
လိုက်ကြလေသည်။ ဤသို့ ရတုအမျိုးမျိုးအထဲတွင် ကိုရင်လောင်း၏ စိတ်နှင့်
ကွမ်းတောင်ကိုင်ကလေးတစ်ဦး၏ စိတ်ကို အထိဆုံးကား “တစ်လလောက်
သာသနာ့ဘောင်မှာ သာသနာ့ဝန်ကို ထမ်းပါရစေ။ အခွင့်ပေးပါ ချစ်နှမ”
ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ပါသည့် ရတုပင်ဖြစ်ပေသည်။ ကိုရင်လောင်းမှာ ထိုအခါ
ထူပူနေရှာ၍ ရတုသားကိုကား မမှတ်လိုက်မိချေ။ အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းချုပ်
ကိုသာ မှတ်မိလိုက်ရှာသည်။ ဤရတုသံကို ကြားရသောခဏ၌ မန်းယောင်
ကြီးနှင့် ကိုရင်လောင်းမှာ ဘာကြောင့်မှန်းမသိ။ မျက်နှာ ညှိုးငယ်သွားရှာ
သည်။ ဦးခေါင်းငိုက်စိုက်ကျသွားရှာသည်။ မြင်းဖြူကြီးကဏ္ဍိကပင်လည်း
ခုန်တော့မလို ပေါက်တော့မလိုနှင့် အငြိမ်မနေ ဖြစ်သွားရှာသည်။

“တစ်လတာ သည်အရေးကိုလှ
 မဟာဝှာ ကြည်ကြည်ပေးပါ” တဲ့
 ရတုချို စိတ်ကို သွေးလေတော့
 မလေးမောင် ရွှေယောင် ငိုက်တဲ့ပြင်
 မြင်းကဏ်ပင် ငြင်းဆန်မိုက်လေပေါ့
 လွမ်းခိုက် မတည်။

ကိုရင်လောင်းကား မိနှင့် ဖနှင့် ဆွေမျိုးနှင့် အသိမိတ်ဆွေသင်္ဂဟ
 အပေါင်းအဖော်တွေနှင့် ခေတ္တမျှ ခွဲခွာ၍ ဆရာတော်ကျောင်းတွင် ပုတီးစိပ်
 နေရမည်ကို တွေးမိသောအခါ ရင်လေးမိသည်။ ထို့ထက်မှာမူ တစ်ယောက်
 သော သတို့သမီးငယ်ထံမှ ဝေးရမည်ကို အထူးနှမြောတသ ဝမ်းနည်းလျက်
 ရှိရာတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ကွမ်းတောင်ကိုင်တို့ရှိရာသို့ ငဲ့စောင်းကြည့်မိ
 သည်။

မကြည်တဲ့နှလုံး၊ မပြုံးတဲ့မျက်နှာ
 မြင်းပေါ်က မောင်ရင်လောင်း
 ငဲ့စောင်းလို့ ကြည့်သောခါ။

နေမင်းကြီး ဝင်သွားသဖြင့် ဦးညွတ် ညိုမှိုင်း ကျန်ခဲ့ရရှာသော ကြာငုံ
 ကလေးနှင့်တူသည့် သတို့သမီးသည်လည်း ထိုရတုကိုကြား၏။ သူ့မှာလည်း
 သောကနှင့်ထင်ရဲ့။ ထိုရတုကို သူမကြားချင်။ တစ်လတောင် ခွင့်ပေးရမတဲ့။
 ဖြစ်နိုင်ပါမလား။ လွန်လွန်းလှတယ်။ ဒီလောက်တောင် ရှောင်သွေ ထွက်ခွာ
 ချင်ရင် တစ်လမဟုတ်ဘူး၊ ဆယ်လ ဆယ်ဘဝ ခွင့်လွှတ်ပါတယ်။ တစ်ကြိမ်
 မဟုတ်ဘူး၊ ဆယ်ကြိမ် ဆယ့်ငါးကြိမ် ခွင့်လွှတ်ပါတယ်။ ကြွတော်မူပါ။
 ခမျာ၏စိတ်ထဲမှာ ကရုဏာဒေါသတွေ မှန်တိုင်းထလျက်ရှိတော့သည်။
 ဒီလောက်တောင် ရက်ရက်စက်စက် ခွင့်တောင်းရသလားဟု ဒေါသလည်း
 ထွက်၊ အရှက်လည်းရသဖြင့် လက်ထဲက ကွမ်းတောင်ကလေးပင်လည်း
 မြေသို့ ခရှာတော့သည်။

ကညာလုံ ကြာမုံညွတ်ဟာဖြင့်
 ယမ်းယောင်ကာ ကွမ်းတောင်လွတ်တဲ့ပြင်
 “မတွယ်တာ ဆယ်ခါလွတ်မယ်” တဲ့
 ဒေါချိုချို ပြောဆိုရွတ်လေပေါ့
 စိုစွတ်တဲ့ မြေမျက်ရည်
 လည်တယ်လို့ မဆုံး။

သူ့ခမျာ တိတ်တိတ်ပုန်း ပူဆွေးနေရသည်ကို ရှင်လောင်းလှည့် လူထု
 က သိလေရောသလား။ သူ့ခမျာ ပူဆွေးနေရသလောက် သူတို့တစ်တွေ
 ပျော်နေကြသည်။ ပြောဆရာတွေကလည်း တီးလိုက်၊ ခေါက်လိုက်ကြတာ
 တဖြုန်းဖြုန်းနဲ့။ နှဲဆရာကြီးကလည်း မှုတ်လိုက်တာ ဆူလို့။ ကိုကိုကာလ
 သားတွေကလည်း တရွဲရွဲနဲ့ ညံ့လို့။ ကျွန်မကို တမင်အငြိုးကြီးနဲ့ ပြောင်ကြ
 လှောင်ကြ သဲရော်ကြလေရောသလားရှင်။

ဖြုန်းနိုင်ပေ့ ကိုရွှေစည်
 တိနိုင်ပေ့ ကိုရွှေနဲ့
 ရွဲနိုင်ပေ့ ကိုရွှေမောင်
 လုံမငယ် အရှက်အိုးမို့
 အငြိုးနဲ့ ပြောင်ရောထင့်။

ကိုရင်လောင်းကြီးဘုရား...။ ဒီလူရှုပ်လူပွေတွေကြားထဲမှာ ကျွန်တော်မ
 ကို ထားခဲ့တော့မှာလား ရှင်။ တစ်ကောင်ကြွက် တစ်မျက်နှာ မျက်စိသူငယ်
 နဲ့ သူတို့တစ်တွေကြားထဲမှာ ကျွန်တော်မ ဘယ်လိုနေခဲ့ရမှာလဲတော်။ တစ်လ
 ဆိုတာ များလွန်းလှပါတယ်။ လျှော့တော်မူပါဦးတော့လားရှင်။ စောစောက
 စိတ်ဆိုးလို့ တစ်လမက ဆယ်လတောင် လွတ်ပါ့မယ်ဆိုမိတဲ့စကားကို
 ဘွာဘွာခတ်ပြီး “ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပါရစေလားတော်”

“လှောင်ချက်ကယ်နာ
 မောင်မျက်နှာ တစ်ရွာမှတ်ပေမဲ့
 သာသနာ ဝါဝါဝတ်မှာမို့
 မယ်လွတ်ရာ ဘယ်ဆီခိုရပ
 တစ်လဆို ရက်ကိုချဉ်းပါဖျာ”
 ဘွားခတ်ကာ ခများငြင်းလေတော့
 သျှောင်ကြီးရှင်ဆံပင်တင်းပြီကွဲ့
 ညဉ့်တဲ့တုတ်မြုန်း။

(၁၉၄၈)

မိုးတွေစွေလို့

တနင်္လာ၊ အင်္ဂါ၊ ဗုဒ္ဓဟူး စသည်ဖြင့် တစ်ပတ်လုံးလုံးပင်ပန်းခဲ့ပြီ။ ခါးလည်းညောင်းလှပြီ။ မျက်စိလည်း ဝေလှပြီ။ ပတ်ဝန်းကျင်ပိတ်ရံလျက် ရှိသော ဤအုတ်ထရံများကို ငြီးငွေ့လှပြီ။ ဤ အခန်းတွင်းလေနှင့် အရိပ် တွင်းမှောင်ကိုစက်ဆုပ်လှပြီ။ ကျွန် ဘဝမှ လွတ်ကင်းမည့် တနင်္ဂနွေနေ့ကို မျှော်မှန်းကာ ခါးချိုး၍ ဓားမဦးချလုပ်ခဲ့ပြီ။ တနင်္ဂနွေနေ့သို့ ရောက်သော အခါ၌ကား . . .

အိပ်ရာမှ မနိုးခင်ကပင် မိုးစွေလျက်ရှိသည်။ မိုးဖြူမစဲ မိုးမည်းမရွာဟု ရှေးသူများ ဆိုထုံးပြုခဲ့ကြ၏။ မှန်ပေစွ။ ကောင်းကင်သည် တန်ဆောင် မုန်းလ၊ နတ်တော်လ ကောင်းကင်ကဲ့သို့ ပြာလဲ့ကြည်လင်၍လည်း မနေ။ ကဆုန်လ နယုန်လ ကောင်းကင်ကဲ့သို့ မိုးသားတို့ဖြင့် မည်းမှောင်၍လည်း မနေ။ မခိုးမခန့်ပြောင်ချော်သော မျက်နှာဖြင့် ဖြူကြောင်ကြောင်ဖြစ်လျက်ရှိပေ သည်။ ဖြူကြောင်သော ကောင်းကင်မှ မိုးသည် တဖွဲဖွဲစွေရွာလျက်သာ ရှိတော့သည်။ မိုးလင်းစရွာလျှင် ဆွမ်းခံ ပြန်လောက်တွင် ရပ်ကောင်းပါ၏။ ရပ်ကားမရပ်။ မွန်းလတ်လောက်တွင် တိတ်ကောင်း၏ဟု ထင်သည်။ တိတ် တော်မမူ။ ဝင်းထဲတွင် ရေတွေဖွေးလျက်ရှိပြီ။

နေသာ သာပါဘိမူကား ခြံထဲတွင် ကျွန်တော် မြေပေါက်နေတော့မည်။ သစ်ပင် စိုက်နေတော့မည်။ ပေါင်းသင်မြက်နုတ်နေတော့မည်။ နေခြည်နု တွင် ကျွန်တော့်ကျောပြင်ကိုလှန်းရပါမူ မည်မျှကောင်းပါမည်နည်း။ လေပြည်ထဲတွင် ဝါးရုံများနှင့်အတူ ဦးခေါင်းညိတ်နေရပါမူ မည်မျှကောင်း ပါမည်နည်း။ ယခုမှာမူကား ခြေလက်ကျဉ်းမြောင်းစွ။ လွတ်မြောက်သော နေ့သို့ ရောက်ခါမှ ဤကိုရွှေမိုးက စွေတော်မူဘိတော့သည်။

ဤသို့ဖြင့် ထကြွမှုနည်းပါးသူတို့၏ ထုံးစံအတိုင်း အပြစ်ကို မိုးအပေါ် တွင်ဖို့ကာ ရှေးရှေးနှောင်းနှောင်း တောင်တောင်မြောက်မြောက်ကို တွေးတော လျက် ဈာန်ဝင်စားမိတော့သည်။

ငယ်စဉ်အခါကမူကား မိုးရွာသည်ကို အပြစ်ဆိုဖို့ဝေးစွ တောင့်တပင် တောင့်တမိတော့သည်။ မိုးရွာရင် မိုးရေချိုးမယ်၊ အမေလာရင် နို့စို့မယ်ဟု အော်ဟစ်ကာ ညှို့မှိုင်းတက်ဆင်လာသော မိုးသားတို့ကို ဆီးကြိုဖူးခဲ့သည်မှာ အကြိမ်ပေါင်းများခဲ့ပြီ။ ကျွန်တော်တို့၏အောက်ရပ်ဒေသ မုတ်သုန်ပိုင်း ဒီချောင်းဌာနတွင် မိုးရွာလျှင် ရေကြီးသည်။ ရေကြီးလျှင် လမ်းတွေမြုပ် သည်။ ထိုအခါမျိုး၌ နွားစာခွက်ကိုစီးကာ လှေလှော်ရသည်မှာ ပျော်စရာကြီး ပင်။ လှေစီးရင်းရေစီးကြောင်းတွင် ပေါလောပေါလောနှင့် မျောပါလာသော သပြေသီးမှည့်နီနီတျာတျာများကို ဆယ်ယူစားမျိုရသည်မှာ လည်းပျော်စရာ ကြီးပင်။ သို့သော်လည်း ရေထဲတွင် မျောတွေရှိသည်။ မျောသည် ကြောက် စရာကောင်းရုံမျှမက ရွံစရာလည်းကောင်းသည်။ ဆူးချုံကြားကလည်း ထွက်လာတတ်သည်။ မြက်ခင်းတွ ကြားကလည်း ထွက်လာတတ်သည်။ ယားယားယားယားနှင့် ရည်ရွယ်ချက်မရှိသကဲ့သို့ ကူးလာသော ကျွဲမျောကြီး များကို တွေးမိလျှင်ယခုပင်လျှင် အသည်းယားမိသေးတော့သည်။ သို့သော် လည်း ကျွန်တော်တို့ကလေးဘဝတွင်ကား သူရဲလျက် ကိုယ်ကြောက်ရ မည်ကို ရှက်သည်။ သူရဲလျှင် ကိုယ်လည်း ရဲရမည်။ သူ့ကိုကြည့်၍ ကိုယ် အားတင်းသည်။ ကိုယ့်ကိုကြည့်၍လည်း သူ့အားတင်းပေမည်။ ထို့ကြောင့် အလိုလိုနေရင်းနှင့်ပင် ကြောက်သော ဤမျောတို့ကို ဘေးချိတ်ကာ ရေစီး ထဲသို့ဆင်း၍ သပြေသီး ကောက်ဖူးခဲ့ကြသည်။ ထိုအကြောင်းကို ကျွန်တော် ကဗျာသီဖူးပြီ။

ဝါဆိုဝါခေါင်
 ရေတွေကြီးလို့
 သပြေသီးမှည့် ကောက်စို့ကွယ်။
 ခရာဆူးချို
 ဟိုအထဲက
 မျှောနက်မည်းကြီး
 တွယ်တတ်တယ်။
 မျှောနက်ဆိုတာ ချိုနဲ့လားကွဲ့၊
 မြွေနဂါးတောင်
 ကြောက်ဘူးကွယ်။
 တို့လည်းကြောက်ပေါင်
 အတူသွားစို့
 အုန်းလက်နွားလေး
 ထားခဲ့မယ်။
 သွားကွယ်
 သွားကွယ်။

ဤကဲ့သို့ ကျွန်တော်တို့သည် မိုးစွေသောနေ့များကို အသုံးချခဲ့ဖူးပြီ။
 ယခုမှာကား အအေးမိမည်စိုး၍ မိုးရေကိုရှောင်ရတော့သည်။ ဆင်းရဲစွ။
 ဝင်းထဲတွင် ရေတွေဖွေးလျက်ရှိသည်။ မြက်ပင်ကလေးတို့သည်
 ထိုးလိုးထောင်လောင်နှင့် ရေစီးထဲတွင် လှုပ်နေကြသည်။ ဤကျဉ်းမြောင်း
 သော ဝင်းငယ်ကား ငယ်စဉ်က တာလမ်းမကြီးမှလှမ်းမျှော်၍ကြည့်လိုက်
 သောအခါ မြင်ရသောရေလျှံနေသည့် လယ်ကွင်းကြီးနှင့်ကွာခြားလေစွ။
 ကန်သင်းရိုးကို မမြင်ရ။ ပင်လယ်ကြီးပမာ ဖွေးနေသော ကွင်းထဲတွင် ကြာပင်
 များ၊ မြက်ကလုံးပင်များလောက်ကိုသာ တစ်ချက်တစ်ချက် မြင်ရသည်။
 ဤသို့စွေနေသော မိုးထဲတွင် လှေစီးကာ ထိုကွင်းကြီးမျိုးထဲ၌ လျှောက်လည်
 ရပါမူကား အိမ်အပြန်တွင် ထမင်းစားအလွန်မြိန်ပေမည်။ မှတ်မိသေးသည်။
 ဤကွင်းကြီးမျိုးတွင် မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းကိုကျောပေး၍ ယိုင်တိယိုင်တိုင်

ဆောက်လုပ်ထားသော လေးတိုင်စင် လယ်စောင့်တဲကလေးတစ်ခုကို မှတ်မိ
 သေးသည်။ ကြည့်စရာ ရှုစရာ ရေမှတစ်ပါး ဘာမျှ မရှိသောလဟာကြီးထဲ၌
 ထိုလယ်စောင့်တဲကလေးမှာ ခြေတံရှည် ငှက်ကြား ကြီး ငါးစောင့်နေသည်နှင့်
 အလွန်တူတော့သည်။ တဲကလေးအနီးတွင်ကား ကြာပွင့်ကလေး နှစ်ပွင့်
 သုံးပွင့် တိုးတိုးဖော် တိုးတိုးဘက်ဆိုသလို ပွင့်လျက်ရှိကြသည်။ ဤလဟာ
 ကြီးအတွင်း၌ သူတို့သုံးလေးဦး စုနေကြသည်မှာ တင့်တယ်ပေစွ။ ညချမ်း
 ကောင်းကင်ကို ကြယ်ကလေးသုံးလေးပွင့်က တန်ဆာဆင်ပေးသကဲ့သို့
 ဤလဟာပြင်ကြီးကို သူတို့ အနည်းငယ်က တန်ဆာဆင်ပေးကြပေသည်။
 ကျွန်တော်သာလျှင် လက်မြောက်သော ပန်းချီဆရာတစ်ဦးဖြစ်ပါမူ စုတ်တံ
 သုံးလေးချက်မွှေလိုက်ခြင်းဖြင့် ဤပန်းချီကွက်ကလေးကို ရေးကူးယူကာ
 ကျွန်တော်ခံစားရသော အနုပညာအရသာ ကို ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့နှင့်
 ဝေငှခံစားနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ယခုတော့မူ ကျွန်တော်တတ်သလို စကားဖြင့်သာ
 ဝေငှခံစားနိုင်တော့သည်။

မိုးရေတက်ရေ တဖွေးဖွေး
 ကွင်းကျယ် အဝေးဝေး
 လယ်စောင့်တဲလေး ခြေတံရှည်
 မိုးကုပ်အောက်မှာတည်
 ကြာနီတစ်ပွင့် ဖြူတစ်ပွင့်
 တဲနှင့် ပနာတင့်။

ကြာပွင့်ကလေးများကိုတွေးမိသောအခါ ငယ်စဉ်က အကြောင်းများကို
 ဆက်လက်သတိရမိပြန်သည်။ ကျွန်တော်တို့ တောတွင်ကား ကလေး
 ကစားစရာဟူ၍ ဝယ်ရသည်မရှိ။ အိမ်မှာပင် လုပ်ယူကြသည်။ လူကြီးများက
 လုပ်ပေးကြသည်။ အထက်တွင် ကျွန်တော်ဆိုခဲ့သော အုန်းလက်နွားကို
 ကြည့်ပါဦး။ အုန်းပင်မှ အုန်းလက်စိမ်းကို ခုတ်၍လုပ်ထားသော နွားရုပ်ဖြစ်
 သည်။ နွားရုပ်ဆိုသော်လည်း အပြက်အပြက် နွားရုပ်သာဖြစ်သည်။ နွားနှင့်
 မတူ။ ချိုပေါက်နေသော မိချောင်းနှင့်ပိုတူပါသည်။ အုန်းခွံကိုဓားနှင့် စိတ်၍

အုန်းလက်တွင် ထောင်လိုက်သွင်းကာ ဦးချိုသဏ္ဍာန်လုပ်ပြီးလျှင် ကြိုးနှင့် ဆွဲရသောနွားရုပ်ပင်ဖြစ်သည်။ ဦးချိုရှည်လျှင် ကျွဲရုပ်ဟု ခေါ်ရတော့သည်။ ကျွဲနှင့်လည်းမတူပေ။ ထိုနည်းတူစွာ ကြာရိုးများကိုခူး၍ နာရီကြိုး ဆွဲကြိုး လုပ်ကြသေးသည်။ ဆတ်ကုံး၊ နော်ဇာကုံး၊ ဒါလီကုံး စသည်ဖြင့် အမည် အမျိုးမျိုးမှည့်ကာ ဆွဲကြသော်လည်း ကြာရိုးပုတီးမျှသာဖြစ်လေသည်။ လည်ကုပ်ပေါ်တွင် အေးစက်စက်နှင့် ကြာပွင့်ကြီးက ရင်ဘတ်ပေါ်တွင် ဝဲကာ တလှုပ်လှုပ်ရှိတော့သည်။ ဤသို့ကစားရန် ကြာပန်းများကို လယ်တောသွား သော လူကြီးများထံတွင် မှာကြရသည်။ မိတ္ထီလာကန်တော်အောက်က၊ ဖားကောက်ခဲပါဟု မှာသကဲ့သို့ ကြာရိုးချိုးခဲပါဟု ကျွန်တော်တို့ မှာလေ့ရှိ သည်။

ကြာဖြူ ကြာနီ၊ ကြာညိုနှောလို့
 တို့လယ်တောမှာ၊ ပွင့်ကြတယ်။
 ကောက်စိုက်အပြန်၊ ရေကန်ကြီးက
 ကြာတစ်စည်းလောက်၊ ချိုးခဲကွယ်
 ကြာပွင့်ကြာငုံ၊ ထုံထုံမွှေးကို
 မလေးဘယ်သို့ သုံးပါ့မယ်။
 ကြာရိုးကြာနွယ်၊ ဘယ်ညာဆစ်လို့
 ရွှေကြာဆစ်ကြိုး၊ ဆွဲပါ့မယ်။
 ဆွဲပါ့မယ်။ ။

ဤတေးကို အကြောင်းပြု၍ ဆက်ပြီးသတိရမိပြန်သည်။ ဤတေးကို ရေးပြီးစကာ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ တစ်ဦးအား ကျွန်တော် ဆိုပြသည်။ ကြာပြီ။ လွန်ခဲ့သော ဆယ်နှစ်ကဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်က ကြားသည်။ ကြာဖြူ ကြာနီ ကြာညိုဟု စပ်ရာတွင် ဖြူနီညိုဆိုသော စကားလုံးများ ဖြစ်ရာ ဌာနကို စဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။ ဖြူမှာ နှုတ်ခမ်းနှစ်ခု ထိရာတွင် ဖြစ်သည်။ နီမှာလျှာထိပ်နှင့်အထက်သွား အတွင်းဘက် အခြေကို ထိရာတွင် ဖြစ်သည်။ ညိုမှာ အာခေါင်နှင့် လျှာလယ်တို့ထိရာတွင် ဖြစ်သည်။ ဤ ဖြူနီညို စကား

သုံးလုံးမှာ ပါးစပ်အဝမှစ၍ တဖြည်းဖြည်း အတွင်းဘက်သို့ ဝင်သွားသဖြင့် ဆိုရလွယ်သည်။ ဤသို့ဆိုရလွယ်အောင် ကျွန်တော် တမင်ကြံစည် တွေးတောကာ စပ်ဆိုသီကုံးပါသည်ဟု အမှတ်တမဲ့ ကြွားလိုက်သောအခါ ထိုမိတ်ဆွေက သရော်သော မျက်နှာထားမျိုးနှင့် ရယ်ပြုံး၍ ဦးစက ထူးမခြားနားထဲမှာ ဖြူနီညိုပြာဟု စပ်ပြီးကြောင်း ပြောပြလေသည်။ အမှန်မှာကား ထိုသီချင်းကိုစပ်စဉ်က ကျွန်တော် အသံနေ အသံထားကို အထူးမတွေးမိ။ အနက်ကိုသာတွေး၍ စပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အသံနေ အသံထားမှာ သူ့အလိုလို နေရာကျသွားခြင်းဖြစ်တော့သည်။

ဤသို့ရှေးရှေးနှောင်းနှောင်း တောင်တောင်မြောက်မြောက် တွေးတောနေခိုက် မွန်းတိမ်းခဲ့ပြီ။ မိုးစွေသည်ကိုလည်း ကျွန်တော် မေ့ခဲ့သည်။ တွေးရာမှ အပြင်လောကသို့ လှမ်းကြည့်လိုက်သောအခါ နေရောင်ကလေး လက်နေသည်ကိုမြင်ရသဖြင့် အုန်းလက် နွားကလေးကိုထား၍ သပြေသီး ကောက်သွားသော မောင်ခွေးကဲ့သို့ ကလောင်ကိုချကာ ကျွန်တော်သည် ခြံထဲသို့ ဆင်းသွားတော့သည်ဟူလို။

(၁၉၄၈)

ဝါတွင်းချိန်

လူတို့သည် ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်များကို တစ်ခါတစ်ခါ ပြန်၍ သတိရတတ်ကြသည်။ ကျွန်တော်သည်လည်း ဤဝါဦးကာလ မိုးစိမ့်စိမ့်တွင် ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်များကို ပြန်ပြောင်းသတိရမိသည်။

မိုးသည် တစ်မိမ့်စိမ့်ရွာလျက်ပင် ရှိလေသည်။ တစ်မိမ့်စိမ့်အေးလျက်ပင် ရှိလေသည်။ ဤမိုး ဤလေသည် ကျွန်တော်၏စိတ်ကို လွန်ခဲ့သော အနှစ်အစိတ်လောက်ဆီသို့ ဆွဲဆောင်သွားသည်။ မိုင်နှစ်ဆယ်ကျော် သုံးဆယ်ခရီးတွင်ရှိသည့် ကျွန်တော်၏ ချက်မြုပ်ရာဒေသသို့ ခေါ်ငင်သွားသည်။

ကျွန်တော်တို့ငယ်စဉ်က ဝါတွင်းချိန်ကား တစ်မျိုးပင်ဖြစ်တော့၏။ ဝါတွင်းရောက်မည်ကိုတွေး၍ ကျွန်တော်တို့ ဝမ်းသာကြသည်။ မိုးကသည်းသည်၊ မြက်ကရှည်ရှည်၊ ဗွက်ကထူထူ၊ ခြေခင်းလက်ခင်း မသာယာသော်လည်း ဝါတွင်းကာလကို ကျွန်တော်တို့ သဘောကျသည်။ ဘာကြောင့်ပါလိမ့်ဟု ကျွန်တော် တွေးကြည့်သည်။ ဝါတွင်းချိန် ဥပုသ်နေ့များ၌ ကျွန်တော်တို့ မုန့်ကောင်းကောင်းစားရသည်။ အမျိုးမျိုးစားရသည်။ အများကြီးစားရသည်။ ကျောင်းတံစက်မြိတ် ရေတံလျှောက်တို့တွင် လက်ဖျားခြေဖျားများ ပဲကြီး တွန့်တက်အောင် မိုးရေချိုးရသည်။

မနက်အစောကြီး အုန်းသီးခြစ်သံ၊ ထင်းခွဲသံ၊ ပန်းကန်ဆေးသံ၊ ပြောသံ၊ ဆိုသံတို့ကြောင့် အိပ်ရာမှနိုးသောအခါ လသာမှန်အိမ်ကြီး ထွန်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုနေ့ကား ဧကန္တ ဥပုသ်နေ့တည်း။ လူကြီးများ ဆွမ်း

ချက်နေကြပြီ။ မုန့်လုပ်နေကြပြီ။ မိုးလင်းလျှင် ဝတ်ကောင်းစားလှ လဲ၍
ကျောင်းကို ထွက်ကြတော့မည်။ ကျွန်တော်တို့ မပျော်ဘဲ မည်သို့နေနိုင်ပါ
အံ့နည်း။ သို့တွေးနေခိုက် ငယ်စဉ်က ကျွန်တော် ရေးဖူးသော ကဗျာကလေး
များသည် ကျွန်တော့်နှုတ်ဖျားသို့ ရောက်လာကြသည်။

ငှက်ကလေးက စိုးစိစိုးစိ
ဝင်းပေါက်မှမြည်။
ချိန်တန်ပြီ ညီမထွေးရဲ့
ဆွမ်းချက်စို့လေး။ ။

ထိုငှက်ကလေးကား အခြားမဟုတ်။ သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေးဖြစ်
သည်။ သူသည် ကျွန်တော်၏ ငယ်သူငယ်ချင်းဖြစ်သည်။ သူ့ကို ကျွန်တော်
ကောင်းကောင်းသိသည်။ မိုးရေထဲတွင် တိုင်ခေါင်းထဲက သူ့ဥများကို ကျွန်
တော် နှိုက်ဖူးသည်။ လသာသာတွင် တိုင်ခေါင်းကိုနှိုက်၍ သူ့ကို ဖမ်းဖူး
သည်။ သို့သော်လည်း သူ့ဥများကို ပြန်ထားပါသည်။ သူ့ကိုလည်း ပြန်လွှတ်
ပါသည်။ သူနှင့် လိပ်ဥငှက်တမ်းကစားခြင်းမျှ ဖြစ်ပါသည်။ မယ်ထွေးလုပ်
တမ်း ကစားခြင်းမျှဖြစ်ပါသည်။ ငှက်ကလေးသည် သီချင်းအမျိုးမျိုး ဆို
တတ်ပါသည်။ မနက်တစ်မျိုး၊ နေ့လယ်တစ်မျိုး၊ ညနေတစ်မျိုး၊ အိပ်တန်း
တက်လျှင်တစ်မျိုး၊ နွေတစ်မျိုး၊ မိုးတစ်မျိုး အမျိုးမျိုးဆိုတတ်ပါသည်။ အမြီး
ကလေးကို ငေါက်ခနဲ ငေါက်ခနဲလှုပ်ကာ၊ ခေါင်းကလေးကို ဆတ်ခနဲ ဆတ်
ခနဲ ညိတ်ကာ ဟိုခုန် သည်ခုန် သွားနေတတ်သော သူ့ကို ကျွန်တော်သည်
အကြိမ်ပေါင်းများစွာ၊ နာရီပေါင်းများစွာ စောင့်ကြည့်ဖူးပါသည်။ သူ့အသိုက်
အောက် မြေကြီးထဲတွင် ရွှေအိုးရှိတတ်သည်ဆို၍ တူးကြည့်မည်ဟုလည်း
မကြာခဏ ကြံစည်ဖူးပါသည်။ သူ့ကို မွေးတတ်၍ သူ့အမွေးကို သုံးတတ်
လျှင် ရှိမ်းဆာယာပိုမောက်လို့ ကိုယ်ပျောက်သော အတတ်ကိုပင် ရတော့
မည့်အတိုင်း စာအုပ်များတွင် ဖတ်ဖူး၍ သူ့ကို မွေးကြည့်မည်လည်း မကြာ
ခဏ ကြံစည်ဖူးပါသည်။ သူ့အကြောင်းကို ကျွန်တော် အတော်ကလေး
ပြောနိုင်ပါသေးသည်။ ကျွန်တော့်တေးများတွင် သူ့ကို တိုက်ရိုက်တစ်မျိုး၊

ရိပ်စောင်း၍တစ်သွယ် ဖွဲ့နွဲ့ဘူးလှပေပြီ။ သို့သော်လည်း သူငယ်ချင်း၏ အကြောင်းကို ဤမျှနှင့် ရပ်ပါဦးအံ့။

ရောင်နီပေါ်လျှင် သူ မြည်တော့သည်။ သို့မဟုတ် သူမြည်လျှင် ရောင်နီ ပေါ်တော့သည်။ မည်သူက အကြောင်း၊ မည်သူက အကျိုးဟူ၍ ကျွန်တော် မပြောတတ်။ ပြောလည်း မပြောချင်။ ကျွန်တော့်အဖို့ကား သူနှင့် ရောင်နီကို အတူတူဟု မှတ်ထင်နေမိသည်။ ဝင်းပေါက်ကနေ သူမြည်လိုက်လျှင် ကျွန် တော်တို့ တောသူတောင်သားများသည် ဆွမ်းချက်ထကြတော့သည်။ သူ့ကို ငါနှိုး၊ ငါ့ကိုသူနှိုးနှင့် တပျော်တပါးကြီးပင်။ သူမြည်သံကို စိုးစိစိုးစိဟူ၍ ကျွန်တော် ကြားမိသည်ထင်သည်။ သို့သော်လည်း ငယ်စဉ်က ပွဲထဲတွင် လူပြက်များ သင်္ကန်းတောင်းသောအခါ “စိုးစိတဲ့စိုးစိ။ တောင်ပေါ်ရွှေပြည်စိုး၊ မိုးချုပ်ခဲ့ပြီ၊ ဝတ်ချီ” ဟု သင်္ကန်းပေးသည်ကိုလည်း ကျွန်တော် ကြားဖူးသည်။ ဝင်းပေါက်တွင် ငှက်ကလေးမြည်သံကို ကျွန်တော် ရေးတော့မည်ဟု ကြံ လိုက်သောအခါ ထိုပွဲထဲက လူပြက်သံများ ကျွန်တော့်စိတ်တွင် ပေါ်လာခဲ့ သလားမသိရပါ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်ဖြစ် သူ မြည်သောအခါ ညီအစ်မနှစ် ယောက် ဆွမ်းချက်ထကြပြီ။ မီးဖိုထဲတွင် မီးတလက်လက်နှင့် ကုသိုလ်လုပ် နေကြသည်။

ဦးပေါင်းကို ဆွမ်းတော်တင်
သုံးချောင်းထောက်ပြင်။
သံလွင်လွင် ကြေးစည်တီးလို့
ထွန်းတဲ့ဆီမီး။

ဆွမ်းကျက်ပြီ။ ဆွမ်းဦးပေါင်းကို ယောက်မနှင့် ပုံမပျက်အောင်ခူး၍ ကြွေပန်းကန်ဖြူဖြူဖွေးဖွေးတွင်ထည့်ကာ ဘုရားတွင် ဆွမ်းတော်ကပ်ကြ သည်။ ဦးပေါင်းဆိုသောစကားကို ဒန်အိုးနှင့် ထမင်းချက်သော ခုကာလ ကလေးများ နားလည်ကြပါမည်လား မသိ။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ်ကကား မြေအိုးနှင့် ချက်ကြသည်။ စလောင်းဖုံးရာထင်နေသော ထမင်းစုန်စုန်ပုံ ကလေးသည် ထမင်းဦးပေါင်းပင် ဖြစ်တော့သည်။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုတွင်

ထမင်းဦးပေါင်းကား အလွန်အရေးပါ အရာရောက်ခဲ့လေသည်။ ဆွမ်းထမင်း ချက်လျှင် ဦးပေါင်းကို ဘုရားတင်ရသည်။ စားထမင်းချက်လျှင် ဦးပေါင်းကို လူကြီးမိဘအား ကျွေးရသည်။ ဦးပေါင်းမရှိသော ဒန်အိုးကာလတွင်ကား ဘာဖြစ်နေသည်ကို ကျွန်တော် မသိ။ အငွေတထောင်းထောင်း အနံ့တသင်း သင်းနှင့် ထမင်းဦးပေါင်း ဖြူဖြူဖွေးဖွေးကို သုံးချောင်းထောက်တွင်ထည့်၍ ဘုရားတင်ကြသည်။ သုံးချောင်းထောက်ကား သားရိုးကိုင် ရွှေချထားသည့် အခြေသုံးချောင်းရှိသော စားပွဲငယ်ကလေးဖြစ်သည်။

ဆွမ်းတော်တင်သောအခါ ကြေးစည်ကလေးကိုလည်း တီးသေးသည်။ ကြေးစည်သည်လည်း ကျွန်တော်၏ သူငယ်ချင်းဖြစ်သည်။ နံနက်ချိန် သပိတ်လွယ်အသံကို ကြားရပြီးနောက် ကြေးစည်သံကို ကြားရသည်။ ဘုရား ရှိခိုးသော ကြေးစည်သံ၊ ဆွမ်းတော်ကပ်သော ကြေးစည်သံ၊ ရေစက်ချသော ကြေးစည်သံ၊ အမျှဝေသော ကြေးစည်သံ၊ ဝတ်လှည့်သော ကြေးစည်သံ။ ကြေးစည်သံအမျိုးမျိုးကို အရုဏ်အချိန်တွင် ကြားရသည်။ ဘုရားတွင် မီးကိုလည်း ပူဇော်သေးသည်။ ဆီမီးပူဇော်လေဟန် ကျွန်တော် ရေးမိသည်မှာ ဆီမီးဆိုလျှင် ပိုပြီး နားသာသည်။ ကဗျာဆန်သည်ထင်၍ ရေးမိခြင်းဖြစ်ပါ သည်။ အမှန်မှာကား ဖယောင်းတိုင်မီးဖြစ်ပါသည်။ ကဲ... ဆွမ်းတော်လည်း ကပ်ပြီးပြီ။ ဆီမီးလည်း ပူဇော်ပြီးပြီ။ ရေစက်ချ၍ အမျှဝေတော့အံ့။

အမျှတဲ့သုံးကြိမ်ဝေ
သွန်းတဲ့ညောင်ရေ။
မာပါစေ ကမ္ဘာသား
အောက်ထက်နံလျား။

ထိုညီအစ်မကား တကယ့်သာတူညီမျှသမားတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။ မိမိ တို့ကုသိုလ်၏အဖို့ကို သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ဝေငှ၍ အမျှပေးကြလေသည်။ ကျွန်တော့်အဖို့ကား အိပ်ရာမှမထဘဲ သာဓုခေါ်ရတော့မည်။ သူတို့စေတနာ ကား ဤမျှမကသေး၊ အထက်ဘဝင် အောက်အဝီစိအတွင်းရှိ လှည်းနေ ဇယုအောင်း မြင်းစောင်းမကျန် အားလုံးသောသတ္တဝါတို့သည် ကျန်းမာ

ချမ်းသာကြပါစေသော်ဟုလည်း ဆုတောင်းလိုက်ကြသေးသည်။ သာဓု၊ သာဓု၊ သာဓု။ သူတို့၏ မေတ္တာဓာတ်သည် ချာချာလည်နေသော ကြေးစည် ၏ အသံလှိုင်းများနှင့်အတူ တစ်ကမ္ဘာလုံးသို့ ဂယက်ရိုက်သွားလေတော့ သည်။

ရွာဦးက ကြေးစည်သံ
ကျောင်းဝေဠုဝန်။
ဆွမ်းတော်ခံ ကိုရင်ကြွလိမ့်
ဆွမ်းအုပ်ပြင်ပ။

သူတို့ညီအစ်မ၏ ကြေးစည်သံတိတ်လျှင် ရွာဦးမှ ကြေးစည်သံကို ကြား ရတော့သည်။ ရွာဦးကျောင်းက ကိုယ်တော်တို့ ဆွမ်းခံကြွလာတော့မည်။ ဝေဠုဝန်ကျောင်းဟု ကျွန်တော်က အမည်တပ်လိုက်သော်လည်း ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်ပေမည်။ လည်ပေါ်ကျောင်းလား၊ တိုက်ကျောင်းလား၊ ဘုန်းကြီး ဦးကေတုကျောင်းလား ကျွန်တော် မသိ။ သို့သော်လည်း စာထဲ ပေထဲတွင် ဖတ်ရဖူးသော ဘုရားသခင်၏ ဝေဠုဝန် ဝါးတောကျောင်းကို အတွေးနှင့် ကျွန်တော် အတော်သဘောကျသည်။ ထို့ကြောင့် ဝေဠုဝန်ဟု ကျွန်တော် အမည်တပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကြေးစည်သံနှင့်လည်း ကာရန်ငြိနေလေ သည်။

ကိုရင်ကြီး ပျိုတို့မောင်
ညှိုးနွဲ့ ယောင်ယောင်။
ပျိုတို့မောင် မာပါစ
မေးလိုက်ပါကြ။

ညီမထွေး ဆွမ်းလောင်းထွက်သွားသောအခါ အစ်မ လုပ်သူသည် လှမ်း ကြည့်လိုက်သည်။ သူ့ကိုရင်ကြီးကား မျက်နှာမသာရှာ။ ညက ကြမ်းပိုးကိုက် ၍ အိပ်ပျက်သောကြောင့်ပင်လား။ မိုးမိနှာစေး၍ အသားအရေ ဖိန်းတိန်းတိန်း

ရှိသောကြောင့်ပင်လား။ ယာဂုကလေး မလောက်မင သောက်ခဲ့ရ၍ အဆာ
မပြေသောကြောင့်ပင်လား။ သို့သော် ကိုရင်ကြီးက တော်သလိုကြည့်၍ ဖြေ
လိုက်ရှာသည်။

မာပါရဲ့အထွေးရယ်
ပြောလိုက်ပါကွယ်။
ရွာလယ်မှာ ကိုရင်ပန်းလို့
ညှိုးလျနွမ်း-တဲ့။

သို့သော်လည်း အစ်မကြီးကား မယုံသေး။ ဆက်လက်၍ တွေးပြန်
သည်။ ကပ္ပိယအဘိုးကြီးက သူ့ကိုရင်၏ ထိပ်ပြောင်ကို ခေါက်လိုက်လို့များ
ညှိုးငယ်ရောသလား။ ကပ္ပိယကြီးတို့ကား ကိုရင်ကလေးများကို အလွန်နိုင်
တတ်သည်ဟု သူ ကြားဖူးသည်။ ကိုရင်ထိပ်ကလေးကလည်း ပြောင်ပြောင်
မို့ အလွန်ခေါက်ချင်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်

ကပ္ပိယအဘိုးအို
ဆိုးလှတယ်ဆို။
တို့ကိုရင်ထိပ်ပြောင်သားကို
ခေါက်လိမ့်လေလား-တဲ့။

သူ့ကိုရင်စားဖို့ သူ့အမျိုးမျိုးကြံစည်ချက်ပြုတ် လှူတန်းခဲ့ပြီ။ ဟိုတစ်နေ့
မနက်က ဝက်သားရယ်၊ ချဉ်ပေါင်ရယ်၊ ဗယာကြော်ရယ်၊ မျှစ်ရယ်၊ ကန်စွန်း
ရွက်ရယ်၊ ငရုတ်သီးတောင့်အစိမ်းတွေထည့်ပြီး ဟင်းလေးချက်ပို့လိုက်သည်။
ကံမကောင်း အကြောင်းမလှသဖြင့် ဟင်းလေးယူသွားသောသူငယ်မှာ ရေညှိ
တက်နေသော ရွာလယ်အုတ်လမ်းတွင် ချော်လဲရှာ၍ ဟင်းလေးအိုးကြီး ကွဲ
သွားရရှာသည်။ သူ့ခမျာမှာ ရင်ထုမနာဖြစ်ရတော့၏။